

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค ที จี ที กับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับ พ.ศ. 2545
2. การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 2.1 ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 2.2 ทักษะจำเป็นที่ควรฝึกให้ผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 2.3 กระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.4 คุณภาพของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.5 แนวการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.6 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.1 ประวัติการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ
 - 3.2 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 3.3 หลักการพื้นฐานสำคัญเบื้องต้นของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 3.4 ความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบร่วมมือและการสอน โดยเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม
 - 3.5 เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ
 - 3.6 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ
4. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค ที จี ที
 - 4.1 ความเป็นมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

12

- 4.2 ลักษณะของ ที จี ที
- 4.3 ความหมายของกลุ่มและปฏิสัมพันธ์
- 4.4 ทฤษฎีการทำงานกลุ่ม
- 4.5 ปฏิสัมพันธ์
- 4.6 ประโยชน์และการทำงานของกลุ่ม
- 4.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกม
- 4.8 ประเภทของเกม
- 4.9 ประโยชน์ของเกมต่อการเรียนการสอน
- 4.10 ขั้นตอนในการสร้างเกม
- 4.11 ขั้นตอนการสอนแบบเทคนิค ที จี ที
- 4.12 ความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบ ที จี ที กับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม
5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค จิ๊กซอว์
 - 5.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์
 - 5.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์
 - 5.3 องค์ประกอบสำคัญของ จิ๊กซอว์
 - 5.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์
 - 5.5 ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์
6. พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
 - 6.1 ความหมายของพฤติกรรม
 - 6.2 ความหมายของกลุ่ม
 - 6.3 ความหมายของการทำงานเป็นกลุ่ม
 - 6.4 ความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่ม
 - 6.5 องค์ประกอบของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
 - 6.6 ลักษณะของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ
 - 6.7 การวัดพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
 - 6.8 ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม
7. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 7.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 7.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 7.3 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค ทีจี ที
- 8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค จิ๊กซอว์
- 8.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 8.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับ พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับ พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาของชาติ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 9 หมวด 78 มาตรา มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ใน หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 12 – 14)

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง ความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
4. ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
5. ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

14

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
 3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
 4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานระหว่างความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
 5. ส่งเสริมสนับสนุนผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
 6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ
- มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา
- ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย
- สรุป ในการจัดการศึกษานั้นต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งนอกจากจะเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจึงจะทำให้การจัดการศึกษายบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด

2. การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.1 ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 1-7) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมไว้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้นี้เป็นสาระการเรียนรู้ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา และเชื่อมโยงเศรษฐกิจ ซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลายการปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบมีความสามารถทางสังคมมีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมโดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงาม นอกจากนี้วิชาสังคมศึกษายังเป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ดังนั้นจึงเน้นหนักให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจสภาพสังคม ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสม วิชาสังคมศึกษาเป็นการสอนเด็กให้เรียนรู้ถึงกฎเกณฑ์ของสังคมฝึกการปฏิบัติจนเกิดทักษะของผู้เรียนที่จะไปอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 ทักษะจำเป็นที่ควรฝึกให้ผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประนอม เดชชัย (2546 : 79-81) ให้ทักษะเกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนในวิชาสังคมศึกษา ไว้ดังนี้

1. ทักษะในการอ่าน (Reading skill) เป็นทักษะพื้นฐานของวิชาสังคมศึกษา เช่น การอ่านและการตีความ การอ่านเพื่อจับใจความ การจัดหัวข้อเรื่อง และการบันทึกย่ออ่านเพื่อเก็บความคิดรวบยอดในเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

2. ทักษะในการคิด (Thinking skill) ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณพิจารณา อย่างมีเหตุผล รู้ว่าอะไรคือข้อเท็จจริง หรือเป็นความเห็นซึ่งการฝึกฝนให้มีความคิดเห็นแบบนี้ช่วยให้เลือกและรู้จักตัดสินใจ

3. ทักษะในการค้นคว้าวิจัย (Research skill) คือ การฝึกค้นคว้าแสวงหาข้อมูล จากกรอ่าน การฟัง ตลอดจนการฝึกใช้หนังสือคู่มือ และสารานุกรมเพื่อสรุปและนำเสนอ โดยวิธีต่าง ๆ เช่น เขียนรายงาน เสนอรายงานปากเปล่า เป็นต้น

4. ทักษะการใช้แผนที่และลูกโลก (Map & globe skill) เป็นการใช้อุปกรณ์และอุปกรณ์ทางวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้รู้จักอ่านแผนที่และการใช้ลูกโลกเข้าใจถึงอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้ง มาตรฐานส่วน ละติจูด ลองจิจูด การเข้าใจสิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ ในการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

16

5. ทักษะการใช้และเข้าใจสิ่งพิมพ์ที่เรียนเป็นกราฟ (Graphing skill) เป็นการฝึกเพื่อให้เข้าใจ และสามารถอ่านหรือแปลความหมายจากสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ประกอบ หรือแทนคำอธิบายได้ เช่น รูปภาพ ตาราง แผนภูมิ เป็นต้น

6. ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group work skill) คือ ทักษะในการทำงานร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น

7. ทักษะในการเกิดความรู้ขึ้นปัญญา (Intellectual skill) เป็นทักษะที่ลึกซึ้งกว่าการมีความรู้ปกติธรรมดา คือเกิดทักษะในการคิดแก้ปัญหา ค้นคว้า และคิดสร้างสรรค์ให้เกิดความรู้ใหม่ สามารถประดิษฐ์สิ่งใหม่อันเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นต่อไป

8. ทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม (Social skill) เป็นทักษะที่นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันสามารถปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้อง สะดวกสบาย เช่น การปฏิบัติงานในสังคม มารยาททางสังคม การแต่งกาย การรู้จักค่านิยมในสังคม มีความรู้กฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย และความต้องการของสังคม ตลอดจนปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทางสังคม

2.3 กระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้มีคุณภาพในทุกรายวิชาและทุกชั้นปีได้นั้น จะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน ผู้เรียนต้องได้เรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทั้งในส่วนกว้างและลึก

หลักในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ (กรมวิชาการ. 2545 : 200 – 208)

1. จัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย โดยเน้นแนวคิดที่สำคัญ ๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ทั้งในและนอกโรงเรียนได้ เป็นแนวคิด ความรู้ที่คงทน ยั่งยืนมากกว่าที่จะศึกษาในสิ่งที่เป็นเนื้อหาข้อเท็จจริงที่มากมายกระจัดกระจายแต่ไม่เป็นแก่นสารด้วยการจัดกิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียนและด้วยการประเมินผลที่ทำให้ผู้เรียนต้องใส่ใจในสิ่งที่เรียนเพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาได้เรียนรู้และสามารถทำอะไรได้บ้าง

2. จัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการ โดยบูรณาการตั้งแต่หลักสูตร หัวข้อที่จะเรียน เชื่อมโยงเหตุการณ์พัฒนาการต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโลกเข้าด้วยกัน บูรณาการความรู้ ทักษะค่านิยมและจริยธรรม ลงสู่การปฏิบัติจริงด้วยการใช้แหล่งการเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ และสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ

3. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนา ค่านิยม จริยธรรม จัดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้ที่สะท้อนค่านิยม จริยธรรม ปทัสถานในสังคม การนำไปใช้จริงในการดำรงชีวิต ช่วยผู้เรียนให้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

17

คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ขอมรับและเข้าใจในความคิดเห็นที่แตกต่างไป และรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

4. จัดการเรียนการสอนที่ท้าทาย คาดหวังให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ทั้งใน ส่วนตนและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ให้ผู้เรียนใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ใส่ใจและเคารพใน ความคิดของผู้เรียน

5. จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้มีการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด ตัดสินใจ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดการตัวเองได้ มีวินัยในตนเองทั้งด้านการเรียนและในการดำเนิน ชีวิต เน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นจริงเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ ความสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.4 คุณภาพของผู้เรียน จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งได้แสดงบทบาทและความรับผิดชอบต่อ ตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสภาพแวดล้อม

จากองค์ประกอบดังกล่าว จึงทำให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมมีจุดเน้นในการสร้างคุณภาพของผู้เรียนดังนี้

1. ยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำ หลักธรรมคำสอนไปใช้ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันได้ เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนา ตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

2. ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย รวมทั้งถ่ายทอดสิ่งที่ดีงามไว้เป็นมรดกของชาติเพื่อสันติสุข ของ สังคมไทยและสังคมโลก

3. มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพเพื่อการดำรงชีวิต อย่างมีคุณภาพ และสามารถนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาควิชาสนใจในความเป็นไทยทั้ง ในอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้วิธีการประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้

5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นผู้สร้าง วัฒนธรรม มีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากคุณภาพของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สรุปได้ว่า ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสมกับคนไทยและเป็นพลเมืองดีของชาติ

ใช้ชีวิตในสังคมอย่างสันติมีคุณภาพโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และรู้เท่าทันต่อสังคมโลกเพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสันติสุข

2.5 การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

การจัดการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้มีคุณภาพ ในทุกรายวิชาและทุกชั้นปีได้นั้น จะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ ที่ได้เรียน ผู้เรียนต้องได้เรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนกว้างและลึก

หลักในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้มี ประสิทธิภาพ ได้แก่ (กรมวิชาการ. 2545 : 200 – 208)

1. จัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย โดยเน้นแนวคิดที่สำคัญ ๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ทั้งในและนอกโรงเรียนได้ เป็นแนวคิด ความรู้ที่คงทน ยั่งยืนมากกว่าที่จะศึกษาในสิ่งที่เป็นเนื้อหา ข้อเท็จจริงที่มากมายกระจัดกระจายแต่ไม่เป็นแก่นสารด้วยการจัดกิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียนและด้วยการประเมินผล ที่ทำให้ผู้เรียนต้องใส่ใจในสิ่งที่เรียนเพื่อแสดงให้ เห็นว่าเขาได้เรียนรู้และสามารถทำอะไรได้บ้าง

2. จัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการ โดยบูรณาการตั้งแต่หลักสูตร หัวข้อที่จะเรียน เชื่อมโยงเหตุการณ์ พัฒนาการต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโลกเข้าด้วยกัน บูรณาการ ความรู้ ทักษะค่านิยมและจริยธรรม ลงสู่การปฏิบัติจริงด้วยการใช้แหล่งการเรียนรู้ สื่อและ เทคโนโลยีต่าง ๆ และสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ

3. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนา ค่านิยม จริยธรรม จัดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้ ที่สะท้อนค่านิยม จริยธรรม ปทัสถานในสังคม การนำไปใช้จริงในการดำรงชีวิต ช่วยผู้เรียนให้ได้ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ยอมรับและเข้าใจในความคิดเห็นที่แตกต่างไป และรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

4. จัดการเรียนการสอนที่ทำท่าย คาดหวังให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมาย ที่วางไว้ทั้งใน ส่วนตนและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ให้ผู้เรียนใช้วิธีการสืบเสาะ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ใส่ใจและเคารพในความคิดของผู้เรียน

5. จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้มีการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด ตัดสินใจ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดการตัวเองได้ มีวินัยในตนเองทั้งด้านการเรียนและในการดำเนิน ชีวิต เน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ ความสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

19

เรียนรู้ได้ ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะมีความแตกต่างกันทางด้านปัจเจกบุคคล แต่ก็สามารถบรรลุเป้าหมายแห่งความสำเร็จได้ในระดับเดียวกัน แต่อาจจะแตกต่างในเรื่องระยะเวลา

การจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้น ผู้สอนจะใช้วิธีการสอนที่หลากหลายผสมผสานกันเหมือนกับการสอนอื่น ๆ เพราะเหตุว่าไม่มีวิธีการสอนใดวิธีหนึ่งที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียว การสอนที่ดี คือ การสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ การสอนที่ดีจะเหมาะสมกับบุคลิกภาพของครูผู้สอน ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน และนักศึกษาในปัจจุบันรู้ว่าการพัฒนารูปแบบการสอนแบบต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับครูผู้สอนซึ่งมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน และบริบทที่แตกต่างกัน เป็นสิ่งที่ทำให้ครูผู้สอนและผู้เรียนบางกลุ่มอาจชอบใช้วิธีสอนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนบางคนและผู้เรียนบางกลุ่มอาจชอบใช้วิธีสอนด้วยการอภิปรายการทำงานเป็นกลุ่ม และครูผู้สอนบางคนและผู้เรียนบางกลุ่มอาจชอบใช้ทั้งสองวิธี อย่างไรก็ตามตัวครูผู้สอนเองก็จะต้องมีความยืดหยุ่นใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนบ้าง พร้อมทั้งมีการวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดีด้วย

การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ด้วยทั้งการสอนแบบบูรณาการและการสอนแบบแยกวิชา

การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยวิธีบูรณาการนั้นมีเหตุผลที่สนับสนุนอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความเหมาะสมทางด้านปรัชญา ความเหมาะสมทางด้านจิตวิทยา ความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของวิชาความรู้สมัยใหม่

1. เหตุผลทางด้านปรัชญา เนื่องจากการศึกษาภาคบังคับนั้น เรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จะต้องมิใช่ประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้เรียนและสังคมโดยรวมและผู้เรียนเองก็ต้องการความแน่ใจว่า สิ่งที่เขาถูกบังคับให้เรียนนั้นจะต้องเกิดประโยชน์แก่ตัวเขาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ดังนั้นการสอนแบบบูรณาการจึงมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในการพัฒนาตนเองและสังคม

2. เหตุผลในด้านความเหมาะสมด้านจิตวิทยา การสอนแบบบูรณาการเป็นการสอนที่พยายามจะตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากเด็กมักจะมองโลกเป็นหน่วยเดียว แต่มักจะตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับทุกวิชา ดังนั้น บทบาทของครูผู้สอนที่ควรกระทำ ก็คือ ครูผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์และช่วยชี้แนะ ช่วยเหลือวิธีการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบที่มาจากความรู้หลายๆ ด้าน หลายวิชา รวมทั้งขั้นตอนในกระบวนการศึกษาค้นคว้าให้แก่ผู้เรียนด้วย

3. เหตุผลในด้านความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา ความรู้ปัจจุบันวิชาต่างๆ จะมีการเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกันทำให้เกิดวิชาใหม่ๆ ขึ้นหลายวิชา เช่น ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การเกษตร ประวัติศาสตร์ และโดยเฉพาะคำว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งดู

เสมือนว่าเป็นวิชาที่ประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ ที่แยกเป็นอิสระต่อกันแต่ในแต่ละวิชานั้นก็ยังมีเนื้อหาแต่ละวิชาอยู่ ดังนั้น ทั้งนักสังคมศาสตร์และนักวิทยาศาสตร์มีความเห็นร่วมกันว่าจำเป็นต้องผสมผสานความรู้และวิธีการของทั้ง 2 สาขาเข้าด้วยกันเพื่อการศึกษาพัฒนาวิชาความรู้ในแต่ละสาขาดังกล่าว

2.6 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สุนันท์ ศลโกสุม (2545 : 5) กล่าวถึงหลักการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner – centered assessment) ว่าจุดมุ่งหมายเบื้องต้นของการประเมินผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ การกำหนดมาตรฐานและการออกแบบระบบการประเมินควรเป็นผลที่เกิดจากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่แท้จริงออกมา และสะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจและความตั้งใจในการเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักกำกับดูแลและประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ

1. การวัดความรู้ ทักษะกระบวนการและยุทธศาสตร์ที่ประเมินสอดคล้องตามที่นักเรียนใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรและตามประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน
2. การประเมินและการตัดสินผลการเรียนใช้ข้อมูลจากผลการสอนแบบทดสอบมาตรฐานประกอบกับผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนที่วัดพฤติกรรมในแผนการเรียนรู้การปฏิบัติงานและผลงานของผู้เรียน
3. การประเมินผลควรอาศัยข้อมูลจากการปฏิบัติภาระงานที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติที่สอดคล้องกับงานตามสภาพจริง และสอดคล้องกับหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ในชั้นเรียน
4. การประเมินในชั้นเรียนควรกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลระยะยาวสำหรับใช้เป็นหลักฐานการพัฒนาและความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
5. การประเมินควรจะรวมถึงการวัดแรงจูงใจในการเรียน วัดเจตคติ และจิตพิสัยของผู้เรียนต่อการเรียน
6. การประเมินต้องเป็นธรรมกับผู้เรียนทุกคน โดยไม่มีความลำเอียงทางพื้นฐานทางวัฒนธรรมภาษา เชื้อชาติ เพศ และภูมิหลังทางผลสัมฤทธิ์
7. การวัดผลจากการปฏิบัติงานของผู้เรียน และผลการสอบวัด ผู้สอนต้องพิจารณาคำตอบที่เป็นไปได้และสมเหตุสมผล และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่ผิดพลาด หรือการสอบที่บกพร่องนั้น
8. การประเมินควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้ ความเข้าใจทักษะกระบวนการที่สร้างสรรค์และเป็นอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

21

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังลักษณะที่กล่าวเบื้องต้น ได้เน้นให้เห็นถึงการสร้างสมในเรื่องของค่านิยมจิตพิสัยที่จำเป็นในการมีระเบียบ มีความรับผิดชอบ ในหน้าที่และก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ดีงาม และสามารถสร้างสรรค์วิถีของการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

สรุปจากแนวการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอน โดยในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ก็จะมีแนวการจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ศึกษาค้นคว้าจากสื่อต่าง ๆ และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และชี้แนะในข้อบกพร่องของผู้เรียน ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3.1 ประวัติการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแรกได้รับการพัฒนาที่มหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ (Johns Hopkins University) (Slavin. 1987) เรียกชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Student Team Achievement Division (STAD) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เป็นวงจรตามลำดับดังนี้

1. ครูสอนบทเรียน
2. นักเรียนทั้ง 4 คน ทำงานร่วมกันตามที่ครูกำหนดให้ เปรียบเทียบคำตอบกัน ซักถามกัน ตรวจสอบกัน ทั้งนี้แล้วแต่วิชาที่เรียน
3. นักเรียนได้รับคำแนะนำให้อธิบายวิธีทำแบบฝึกหัดให้เพื่อนฟังไม่ใช่บอกคำตอบเท่านั้น
4. เมื่อจบบทเรียนครูจะให้ทำแบบทดสอบสั้น ๆ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนต้องทำด้วยตนเอง จะช่วยกันไม่ได้
5. ครูตรวจผลการสอบของเด็กแล้วสรุปคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มให้เด็กทราบ และถือว่าเป็นคะแนนของเด็กแต่ละคนในกลุ่มด้วย
6. นักเรียนคนใดทำคะแนนได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับการชมเชยเป็นรายบุคคล และถือว่าเป็นคะแนนของเด็กแต่ละคนในกลุ่มด้วย

นอกจากนั้น สลาบิน (Slavin. 1987) ยังได้พัฒนาการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่เรียกว่า Teams Games - Tournaments (TGT) เป็นการเรียนเป็นทีม มีการใช้เกมและการใช้การ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

22

แข่งขัน โดยจะต้องมีเป้าหมายของทีมและช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จของทีม มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม 4 คน โดยสมาชิกในทีมมีความสามารถต่างกัน และเทคนิคนี้มีการเสริมแรง เช่น การให้รางวัล คำชมเชย เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันทำงาน

3.2 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

จันทรา ตันติพงสานุรักษ์ (2543 : 37) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่มอย่างแท้จริง ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ ตลอดจนการเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้น แต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่มด้วย

สมศักดิ์ ภู่วิภาคารวรรณ (2545 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนที่มีการจัดกลุ่มการทำงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนแรงจูงใจทางการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ไม่ใช่วิธีการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มรวมกันแบบธรรมดา แต่เป็นการรวมกลุ่มแบบมีโครงสร้างที่ชัดเจน กล่าวคือสมาชิกแต่ละคนในทีมจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการเรียนรู้ และสมาชิกทุกคนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อที่จะช่วยเหลือและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของสมาชิกในทีม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 134) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 121) ให้ความหมาย การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถต่างกัน ได้ร่วมมือกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจ และเต็มใจ รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน ทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้

ทองเวียน ภวังค์ (2547 : 56) สรุปลว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกันรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสำเร็จจากการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

23

ทิสนา แคมมณี (2548 : 98) การเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้ความหมายว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

นาทิว, วินนิชกี และดริคกี้ (Native, Winitzky & Dricky. 1991 : 216) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) ว่าหมายถึง วิธีการสอนซึ่งจัดให้นักเรียนเรียนด้วยกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อบรรลุ เป้าหมายร่วมกัน โดยปกติจะประกอบด้วยสมาชิก 4 – 6 คน มีความสามารถแตกต่างกัน สมาชิกมีบทบาทแตกต่างกัน เช่น เป็นผู้ประสานงาน ผู้จัดบันทึก ผู้รวบรวม บทบาทนี้จะหมุนเวียนกันไป

แฟรงค์ และจอห์นสัน (Frank & Johnson. 2008 : 112) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่าเป็นนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ 2-6 คน ทำงานร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้การเรียนสำเร็จ สมาชิกในทีมจะมีงานที่ต้องเรียนโดยช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาและมีความก้าวหน้าไปด้วยกันความสัมพันธ์จะเป็นคะแนนช่วยเหลือกันของสมาชิกภายในทีม ตลอดจนการเรียนรู้ทักษะจากสมาชิกคนอื่น ๆ

สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนที่มีการแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ซึ่งภายในกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถละกัน คือมีทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน แต่มีเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน มีการกำหนดบทบาท ของสมาชิกในกลุ่มในการทำกิจกรรมที่ชัดเจน และเท่าเทียมกัน สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบทั้งในกลุ่ม ส่วนตน และส่วนรวม เพื่อให้ทุกคนในกลุ่มประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3.3 หลักการพื้นฐานสำคัญเบื้องต้นของการเรียนแบบร่วมมือ

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2531 : 32) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีเรียน ไม่ใช่วิธีสอน ใช้ในการเสริมการเรียนได้ดีขึ้นและการเรียนแบบร่วมมือนี้ ควรนำมาใช้อย่างยิ่งโดยเฉพาะปัจจุบันที่สังคมมีการแข่งขันสูง มีการเอาใจเอาเปรียบมาก

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson. 1989 : 80) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องปฏิบัติตามพื้นฐาน 5 ประการดังต่อไปนี้

1. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (Positive interdependence) นักเรียนรู้สึกว่าคุณจำเป็นต้องอาศัยผู้อื่น ในการทำงานกลุ่มให้สำเร็จ กล่าวคือ “ร่วมเป็นร่วมตายกัน” วิธีการที่ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้อาจจะทำโดยให้มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน เช่น นักเรียนต้องเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเพื่อนทุกคนในกลุ่มจะต้องเรียนรู้ด้วยกัน หรืออาจให้รางวัลร่วมกัน เช่น ถ้านักเรียนกลุ่มใดทำคะแนนได้สูง สมาชิกแต่ละคนก็จะได้คะแนนเพิ่มในส่วนของคุณสูงตามไปด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

24

2. การติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรง (Face to face promotion interaction) เนื่องจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก มิใช่วิธีที่จะทำให้เกิดผลอย่างรวดเร็ว แต่ผลดีจะเกิดขึ้นจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันนั้นจะต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างนักเรียนในการเรียนรู้แบบร่วมมือ การสรุปเรื่อง การอธิบาย การขยายความในบทเรียนที่เรียนมาให้แก่กลุ่มเพื่อนเป็นลักษณะที่สำคัญของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนั้น จึงควรมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ดีถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

3. ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำที่ศึกษา ทำหน้าที่แลกเปลี่ยนความรู้ช่วยเหลือให้คนอื่น ๆ ในกลุ่มมีความรู้เรื่องนั้น เท่า ๆ กัน อย่างแท้จริง (Individual account ability) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะถือว่าไม่สำเร็จจนกว่าสมาชิกทุกคนจะเรียนรู้ในบทเรียนได้ทุกคน หรือได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มให้เรียนรู้ได้ทุกคน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องวัดผลการเรียนของแต่ละคน เพื่อกลุ่มจะได้ช่วยเหลือเพื่อนที่ไม่เก่ง บางทีครูอาจจะใช้วิธีทดสอบสมาชิกกลุ่มหรือสุ่มเรียกคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ตอบคำถาม กลุ่มจึงต้องช่วยกันเรียนรู้และช่วยกันทำงานโดยมีความรับผิดชอบต่องานของตนเป็นพื้นฐาน ซึ่งจะต้องเข้าใจและรู้แจ้งในงานที่ตนรับผิดชอบอันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จของกลุ่มตามมา ดังนั้น จึงไม่มีนักเรียนคนไหนคนใดที่จะเอาเปรียบบนความพยายามอย่างหนักของเพื่อน

4. นักเรียนต้องสามารถที่จะทำงานร่วมกันได้ทุกคน และสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยได้ (Interpersonal & small group skills) โดยครูต้องฝึกให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายในสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- 4.1 ต้องทำความรู้จักและไว้วางใจกัน
- 4.2 พูดสื่อความหมายกันได้ชัดเจน
- 4.3 ยอมรับและให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน
- 4.4 ช่วยกันแก้ปัญหาของความขัดแย้ง

จากทักษะและการทำงานกลุ่มนี้เองที่จะทำให้นักเรียนช่วยเหลือเอื้ออาทรในการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีการร่วมมือกันในกลุ่ม ดังนั้นทุกคนจึงเกิดการเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานให้กลุ่มได้รับความสำเร็จ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group process) กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การให้นักเรียนมีเวลา และได้กระบวนการวิเคราะห์ว่ากลุ่มทำงานได้เพียงใด และสามารถชี้ทักษะสังคมและมนุษย์สัมพันธ์ได้เหมาะสม กระบวนการกลุ่มนี้จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำงานได้ผลในขณะที่สัมพันธ์ภาพระหว่างกลุ่มก็จะเป็นไปด้วยดี กล่าวคือ กลุ่มจะมีความเป็นอิสระโดยสมาชิกในกลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

25

สามารถจัดกระบวนการกลุ่ม และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเองของพวกเขาเอง ทั้งนี้ข้อมูลป้อนกลับจากครู หรือเพื่อนนักเรียนทั้งที่เป็นผู้สังเกตจะช่วยให้กลุ่มดำเนินการให้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.4 ความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกันและการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม

พรณรงค์มี เ่งธรรมสาร (2533 : 35-36) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน และการเรียนแบบกลุ่มเดิมไว้หลายประการดังนี้

1. การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน สนใจการทำงานของตัวเองเท่า ๆ กัน กับการทำงานของสมาชิกกลุ่ม ส่วนการเรียนแบบกลุ่มเดิมนั้น สมาชิกกลุ่มไม่มีความรับผิดชอบร่วมกัน
2. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายมีการให้คำแนะนำชมเชยเสนอแนะ การทำงานของกลุ่มสมาชิก ในการเรียนแบบกลุ่มเดิมนั้นสมาชิกกลุ่มแต่ละคนได้รับผิดชอบของตัวเองเสมอไป บางครั้งก็ใส่ชื่อของตัวเองโดยไม่ได้ทำงาน
3. ในการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกันนั้น สมาชิกกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน แต่ในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น สมาชิกของกลุ่มมีความสามารถใกล้เคียงกัน
4. มีการแลกเปลี่ยนบทบาทผู้นำภายในกลุ่มการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน ขณะที่ผู้นำหรือหัวหน้าจะได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกแบบกลุ่มเดิม
5. สมาชิกกลุ่มในกลุ่มการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกันช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจการทำงานกลุ่มช่วยกันรับผิดชอบการเรียนของสมาชิกกลุ่ม และแน่ใจว่าสมาชิกทุกคนทำงานกลุ่ม ในการเรียนแบบกลุ่มเดิมนั้น สมาชิกรับผิดชอบในงานของตนเองเท่านั้น อาจแบ่งงานกันไปทำ และเอางานมารวมกัน
6. จุดมุ่งหมายของการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกันนั้น คือการให้สมาชิกทุกคนใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานกลุ่ม โดยยังคงรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อสมาชิกกลุ่มในการเรียนแบบกลุ่มเดิมนั้นจุดมุ่งหมายอยู่ที่การทำงานให้สำเร็จเท่านั้น
7. นักเรียนจะได้รับการสอนทักษะทางสังคม (Social skill) ที่จำเป็นจะต้องใช้ในขณะทำงานกลุ่ม แต่ทักษะเหล่านี้จะถูกเฉลยสำหรับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม
8. ในการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือสังเกตการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ในขณะที่การเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมครูไม่สนใจนักเรียน ขณะที่นักเรียนทำงานกลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

9. ในการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน ครูเป็นผู้กำหนดวิธีการในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้นครูไม่สนใจวิธีการในการดำเนินการภายในกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มจัดการกันเอง

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การจัดกลุ่มการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกันหรือการจัดกลุ่มแบบร่วมมือกันนั้นสมาชิกกลุ่มจะต้องรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันทุกคนภายในกลุ่มมีการช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา ทำให้สมาชิกกลุ่มทุกคนจะได้รับความรู้ประสบการณ์จากการเรียน เท่า ๆ กัน และมากกว่าการจัดกลุ่มการเรียนแบบเดิม

ตาราง 1 เปรียบเทียบการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการสอน โดยการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบเดิม

การสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)	การสอนโดยการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบเดิม (Traditional Learning)
1. มีความรับผิดชอบร่วมกัน	1. ไม่มีความรับผิดชอบร่วมกัน
2. สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบในงานของตนเองและของสมาชิกในกลุ่ม	2. สมาชิกแต่ละคนอาจจะไม่รับผิดชอบในงานของตนเองและของสมาชิกในกลุ่ม
3. สมาชิกมีความสามารถที่แตกต่างกัน	3. สมาชิกมีความสามารถใกล้เคียงกัน
4. สมาชิกผลัดเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้า	4. สมาชิกเลือกหัวหน้า
5. สมาชิกแบ่งความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน	5. สมาชิกรับผิดชอบเฉพาะตัวเอง
6. เน้นที่วิธีการและผลงาน	6. เน้นที่ผลงาน
7. มีการสอนทักษะทางสังคม	7. ทักษะทางสังคมถูกละเลยไม่ได้มีการสอน
8. ครูสังเกตการณ์แนะนำการทำงานกลุ่ม	8. ครูละเลยไม่สนใจการทำงานกลุ่มของนักเรียน
9. มีวิธีการทำงานกลุ่ม	9. มีวิธีการทำงานกลุ่ม

3.5 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนที่อาศัยโครงสร้างเป้าหมายแบบร่วมมือเป็นพื้นฐาน ซึ่งโครงสร้างเป้าหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือจะทำให้ให้นักเรียนในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันสูง การแลกเปลี่ยนข่าวสารและการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการช่วยเหลือเอื้ออำนวยต่อกันรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในผลผลิตของกลุ่ม รู้จักแบ่งหน้าที่ รู้สึกวิตกกังวล และกลัวความล้มเหลวน้อยลง จะช่วยให้เกิดผลดีต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สำคัญมีดังนี้ (สามารถ สุขาวงษ์, 2537 : 25-40)

1. การแบ่งกลุ่ม-กลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Team Achievement Division หรือ STAD) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เป็นวงจรตามลำดับขั้นดังนี้

1.1 ครูสอนบทเรียน

1.2 นักเรียน 4 คน ทำงานร่วมกันตามที่ครูกำหนดให้เปรียบเทียบคำตอบกันซักถามกัน ตรวจสอบกัน ทั้งนี้แล้วแต่วิชาที่เรียน

1.3 นักเรียนได้รับคำแนะนำให้อธิบายวิธีทำแบบฝึกหัดให้เพื่อนฟังด้วยไม่ใช่ออกแต่คำตอบเท่านั้น

1.4 เมื่อจบบทเรียนครูจะได้ทำแบบทดสอบสั้น ๆ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนต้องทำด้วยตนเอง จะช่วยกันไม่ได้

1.5 ครูตรวจผลการสอบของเด็กแล้วคำนวณคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มให้เด็กทราบและถือว่าเป็นคะแนนได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับคำชมเชยทั้งกลุ่ม

1.6 นักเรียนคนใดที่ทำคะแนนได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับคำชมเชยเป็นรายบุคคลและกลุ่มใดทำคะแนนได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับคำชมเชยทั้งกลุ่ม

2. การแบ่งกลุ่ม-เล่นเกม-แข่งขัน (Team-Game-Tournaments หรือ TGT) มีการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มละ 4-5 คน มีการใช้เกมและใช้การแข่งขันโดยจะต้องมีเป้าหมายของทีมและช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จของทีม ภารกิจของกลุ่ม คือ หลังจากครูสอนบทเรียนแต่ละบทแล้วกลุ่มจะต้องเตรียมสมาชิกทุกคนในกลุ่มให้พร้อม สำหรับการแข่งขันตอบคำถามที่ครูจะให้มีขึ้นในวันต่อไปโดยมีการช่วยสอนและถามกันในกลุ่มตามเนื้อหาในเอกสารที่ครูแจกให้โดยปกติจะมีการแข่งขันสัปดาห์ละครั้ง ประกอบด้วย คำถามสั้น ๆ และเทคนิคการสอนแบบนี้มีการเสริมแรง การให้รางวัล คำชมเชย เพื่อให้ให้นักเรียนร่วมมือกันทำงาน

3. เทคนิคการสอนเป็นกลุ่มที่ช่วยเหลือเป็นรายคน (Team Assisted Individualization TAI) วิธีนี้มีการแบ่งเด็กเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ที่มีระดับความสามารถต่างกันเหมือนกับวิธี STAD แต่วิธี TAI ได้รับการออกแบบไว้สำหรับสอนคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3-6 โดยเฉพาะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

28

ชั้นแรกที่มีการทดสอบความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์ของเด็กก่อนจัดเด็กเข้ากลุ่มคละกันกลุ่มละ 4 คน เด็กแต่ละคนจะเริ่มบทเรียนไม่เหมือนกัน เพราะมีความสามารถต่างกันแต่ทำงานร่วมกันเป็นทีม เด็กทุกคนจะได้รับการสอนเป็นรายบุคคล (Individualized instruction) เฉพาะที่อยู่ในระดับความสามารถเท่ากัน เสร็จแล้วทุกคนกลับมานั่งรวมกลุ่มทำงาน เด็กที่เรียนล้าหน้าไปแล้วจะช่วยเด็กอ่อนในการทำงานและช่วยตรวจแบบฝึกหัดได้ด้วย เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยครูจะทดสอบโดยใช้ข้อสอบแตกต่างกันแต่ละสัปดาห์ ครูจะนับจำนวนบทเรียนที่เด็กแต่ละกลุ่มทำได้สำเร็จ หากกลุ่มใดทำได้มากกว่าเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้ กลุ่มนั้นจะได้รับรางวัลและยังเพิ่มคะแนนให้กับแบบฝึกหัดที่ถูกทุกข้อ และแบบฝึกหัดที่ทำเสร็จทุกข้อด้วยเป็นพิเศษ

4. โปรแกรมการร่วมมือในการอ่านและการเขียน (Cooperative integrated reading & composition [CIRC]) วิธีนี้ออกแบบไว้สอนวิชาอ่านและเขียนไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ครูจะแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่งกับกลุ่มอ่อน แล้วจับคู่กัน ครูจะแยกสอนทีละกลุ่ม ขณะที่ครูสอนกลุ่มที่หนึ่งกลุ่มที่หนึ่งก็จะจับคู่ทำงานกันในกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ อ่านให้เพื่อนฟัง ตอบคำถามที่ายบทฝึกจดจำ และสะกดคำและค้นคว้าหาความหมายของศัพท์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในท้องเรื่อง

เมื่อเด็กเก่งและเด็กอ่อนจับคู่กันและทำงานร่วมกันเป็นทีม กิจกรรมที่ต้องการกระทำมักจะเป็นสรุปจุดสำคัญของเนื้อเรื่อง ฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจ จัดทำโครงร่างของเรียงความ เขียนเรียงความ และทบทวนเรียงความหรือเรื่องที่เขียน เพื่อปิดที่ป้ายประกาศหน้าห้องเรียน

เด็กจะเรียนตามแผนการเรียนรู้ที่ครูกำหนดให้ฝึกปฏิบัติทดสอบก่อนสอนจริง เด็กจะไม่ทำการทดสอบจนกว่าทั้งสองคนประเมินกันแล้วว่า พร้อมทั้งจะสอนเด็กคู่ใดที่ทำคะแนนเฉลี่ยทั้งการอ่านและการเขียนได้สูงกว่าเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้จะได้รับการประกาศชมเชย (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2531 : 5-8)

กล่าวได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ 4 วิธีที่ได้พัฒนาในครั้งแรกคือ การเรียนที่เรียกว่า Student Achievement Division (STAD), Team Games Tournament (TGT), Team Assisted Individualization (TAI) และ Cooperative Integrated Reading & Composition (CIRC)

นอกจากนี้ยังได้มีการทดลองใช้เทคนิคการเรียนแบบอื่น ๆ อีกได้แก่

1. การเรียนแบบสะสมความรู้ (Jigsaw) ได้รับการพัฒนาโดย อรอนสันและคนอื่น ๆ (อารุณี บุญอิน. 2547 : 18 ; อ้างอิงจาก Aronson & others. 1978 : 114) ประกอบด้วยสมาชิก 6 คน มีความสามารถแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ใช้สอนนักเรียนเกรด 3-4 สมาชิกของแต่ละทีมไปศึกษา ร่วมกับทีมอื่น ๆ ไม่ซ้ำกัน แล้วกลับมาสอนเพื่อนในทีมในสิ่งที่ตนได้เรียนรู้มา วิธีนี้ใช้กับการเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

29

ความรู้ใหม่และการทบทวนความรู้เก่าเป็นวิธีการเรียนที่ส่งเสริมให้เด็กได้พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
ในฐานะเท่าเทียมกัน

2. การเรียนแบบสะสมความรู้ 2 (Jigsaw 2) ได้รับการพัฒนาโดยสลาบิน (Slavin, 1968 : 104) นักเรียนในทีมมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกับ STAD และ TGT นักเรียนในแต่ละทีมจะได้รับมอบหมาย หรือให้อ่านหนังสือและช่วยกันสรุปประเด็นที่สำคัญในสิ่งที่ได้ศึกษาแล้ว ซึ่งสมาชิกของทีมคนใดคนหนึ่งไปร่วมศึกษา อภิปรายกับสมาชิกคนอื่น ๆ และกลับมาหาสมาชิกในทีม ซึ่งในที่สุดสมาชิกทุกคนก็ได้ไปศึกษาเรื่องต่าง ๆ ได้ครอบคลุม และนักเรียนแต่ละคนจะได้รับการทดสอบ

3. การเรียนแบบศึกษาภายในกลุ่ม (Group investigation) ได้รับการพัฒนา โดยสลาบิน และซารัน (Slavin, 1990 : 94-101 ; citing Dlane & Sharan, 1976) แต่ละทีมประกอบด้วยสมาชิก 2-6 คน ทีมจะเลือกหัวข้อที่จะศึกษาและแต่ละคนจะแบ่งงานกันไปศึกษา แล้วให้ทีมเสนอรายงานต่อเพื่อนร่วมชั้น

4. การเรียนแบบร่วมมือกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มทำผลงานซึ่งผลงานนั้นแต่ละคนมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างชัดเจน แล้วทั้งกลุ่มนำเสนอต่อหน้าชั้นบรรยายในส่วนที่ตนได้กระทำวิธีนี้เหมาะกับวิธีที่มีความซับซ้อนต้องใช้ข้อมูลหลายแห่งตกลงในการทำงาน ลดความขัดแย้งและพัฒนาทักษะการนำเสนองาน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2531: 34)

สลาบินและคาแกน (Slavin & Kagan, 1990 : 101) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือร่วมกลุ่มคล้ายกับวิธีการเรียนแบบศึกษาภายในกลุ่มซึ่งให้นักเรียนร่วมมือกันศึกษาหัวข้อเรื่อง โดยนักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มเล็ก มี 9 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้น (Student-centered class discussion) ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงสิ่งที่ตนสนใจหรือต้องการศึกษามีการกำหนดเรื่องที่จะอ่าน การจดบันทึกหรือประสบการณ์ที่จะต้องใช้อภิปราย จะทำให้นักเรียนและครูเข้าใจว่าอะไร คือ สิ่งที่นักเรียนต้องการจะศึกษา ประเด็นต่าง นั้นเกี่ยวข้องและครอบคลุมหรือไม่

ขั้นที่ 2 เลือกสมาชิกกลุ่มและสร้างทีม (Selection of student learning teams & team building) ถ้านักเรียนยังไม่พร้อมที่จะทำงานต้องฝึกการสร้างทีมก่อน เพราะทักษะการทำงานกลุ่มที่ดีต้องได้รับการฝึกก่อนที่จะเริ่มต้นเรียนโดยวิธีร่วมมือร่วมกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ทีมเลือกเรื่องที่จะศึกษา (Team topic selection) ให้นักเรียนเลือกเรื่องที่จะศึกษาจากการอภิปรายในขั้นที่ 1 ถ้าสมาชิกในแต่ละทีมเลือกเรื่องที่ต้องการไม่ตรงกัน ให้เวลาอภิปรายในกลุ่มเพื่อตกลงกันก่อนจนกระทั่งได้เรื่องที่จะศึกษาทุกทีม จุดที่สำคัญของทีม คือ การร่วมมือ และเป้าหมายในการทำงานกลุ่มเรื่องที่จะศึกษาต้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจร่วมกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

30

ขั้นที่ 4 กำหนดหัวข้อย่อย (Minitopic selection) ภายในกลุ่มมีการกำหนดหัวข้อย่อยที่จะศึกษา และแบ่งงานกันไปศึกษาค้นคว้า

ขั้นที่ 5 การเตรียมหัวข้อย่อย (Minitopic preparation) หลังจากแบ่งหัวข้อไปศึกษาแล้วแต่ละคนต้องรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนจะต้องรู้ว่าผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคน

ขั้นที่ 6 การนำเสนอหัวข้อย่อยภายในกลุ่ม (Minitopic presentation) หลังจากทีแต่ละคนได้ศึกษาหัวข้อย่อยตามที่ได้มอบหมายแล้วให้นำมาเสนอภายในกลุ่มย่อยของตนก่อน ขั้นตอนนี้เป็นการรายงานที่คล้ายกับการนำความรู้มาประมวลด้วยกัน มีการอภิปรายและจดบันทึกประเด็นที่อภิปราย

ขั้นที่ 7 เตรียมเสนอรายงานทีม (Preparation of team presentation) สมาชิกในแต่ละทีมจะสังเคราะห์หัวข้อย่อยที่ไปศึกษา รวมทั้งมีการอภิปรายเพื่อที่จะนำมาเสนอเป็นผลงานของกลุ่มรูปแบบการนำเสนออาจเสนอในรูปแบบของการแสดง การสาธิต เรื่องขบขัน ศูนย์การเรียนรู้ หรือเรื่องเสียดสี หรือการอภิปราย โดยมีการนำอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าช่วย เช่น กระดานดำ เครื่องฉายข้ามศีรษะ โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 8 ทีมเสนอรายงาน (Team presentation) ในระหว่างการนำเสนอผลงานแต่ละทีมต้องควบคุมเวลาที่ใช้ในการนำเสนอ ครูต้องคอยจับเวลาและเตือน

ขั้นที่ 9 การประเมินผล (Evaluation)

9.1 ประเมินการเสนอรายงานโดยนักเรียนทั้งชั้น

9.2 ประเมินกลุ่มของตนเองโดยสมาชิกแต่ละคนภายในทีม

9.3 ครูประเมิน โดยพิจารณาหัวข้อย่อยที่ได้รับการเสนอภายในกลุ่มจะเรียนได้ดีในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทุกคนไม่ว่าจะนักเรียนหรือครูก็สามารถทำผิดได้ ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ซึ่งกันและกัน ครูเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างบรรยากาศ (พรรณรัตน์ เฝ้าธรรมสาร. 2535 : 37)

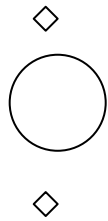
ชูศรี สนิทประชากร (2534ข : 48-49) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการเรียนรู้โดยร่วมมือ นั่นคือจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนทั้งในด้านวิชาการและอื่น ๆ (Academic & collaborative skill objectives) ไว้ด้วยว่าต้องการให้มีลักษณะอย่างไร ซึ่งอาจจะเป็นทักษะ การทำงานกลุ่มหรือการเข้าสังคมกัน (Social objectives) นอกจากการที่ครูตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนให้ชัดเจนแล้วครูควรเอาใจใส่ในเรื่องของการจัดกลุ่มด้วย ซึ่งเรื่องการจัดกลุ่มนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้โดยการร่วมมือ เพราะการจัดกลุ่มไม่เหมาะสมนั้นจากการวิจัยพบว่าส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างยิ่ง ครูควรพิจารณาองค์ประกอบของการจัดกลุ่ม เช่น ลักษณะของกลุ่มควรจัดเป็นกลุ่ม

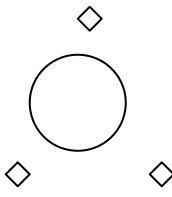
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะใด กลุ่มอาจจัดเป็นลักษณะเดียวกัน (Homogeneous) หรือลักษณะคละกัน (Heterogeneous) ลักษณะดังกล่าวได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ สีผิว ความสามารถ ความสนใจ หรืออื่น ๆ จะจัดแบบใดอย่างไรขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูว่าครูต้องการจุดมุ่งหมายอื่น ๆ อะไรอีกบ้างนอกเหนือจากจุดมุ่งหมายทางวิชาการ

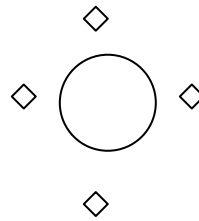
ลักษณะการจัดกลุ่ม

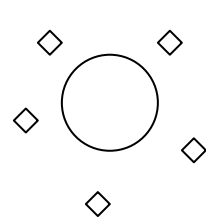
2 คน

3 คน

4 คน

5 คน

ภาพประกอบ 2 ลักษณะการจัดกลุ่ม

ที่มา : ชุติ สนิทประชากร. 2534ข : 48-49

สมาชิกของกลุ่มใครจะเป็นผู้เลือกให้ ครูเลือกหรือเด็กเลือกเอง แต่โดยทั่วไปจากการวิจัยพบว่า การเรียนรู้จะดีครูควรเป็นผู้เลือกให้ การเตรียมเอกสาร หรืออุปกรณ์สำหรับผู้เรียนว่าควรจะมีชุดเดียวสำหรับของกลุ่มเพื่อใช้ร่วมกัน หรือจัดแบ่งเป็นหลายส่วนหลายชุดแยกตามสมาชิกกลุ่ม แล้วมาร่วมกันใช้ทีหลังก็ได้แล้วแต่ว่าครูแบบไหนจะเหมาะสม

นอกจากเรื่องของกลุ่ม และเรื่องของอุปกรณ์ (Material) สำหรับการเรียนการสอนแล้ว การกำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่ม (Role assignments) นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะทุกคนจะต้องรับรู้และเรียนรู้เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มควรต้องมีหน้าที่และบทบาทโดยเสมอภาคกัน ซึ่งข้อนี้พวกเราที่เป็นครูจะพบว่า ถ้าเราไม่กำหนดบทบาทหน้าที่ให้เขาแล้วบางคนในกลุ่มอาจไม่ทำอะไร ซึ่งจะเกิดปัญหาและความขัดแย้งอยู่เสมอ ดังที่พวกเราเป็นครูจะพบเสมอว่ามี กรณีปัญหานักเรียนมารายงาน หรือฟ้องครูว่าใครทำ ใครไม่ทำ ใครเอาเปรียบในกลุ่ม ซึ่งเป็นการไม่ยุติธรรมในการให้คะแนนที่จะต้องเท่ากันทุกคนในกลุ่ม การให้บทบาทที่เหมาะสมนี้จะช่วยลดปัญหานี้ลงได้ บทบาทที่กำหนดคนนั้นอาจจะเป็นอย่างนี้แล้วแต่ครูจะกำหนด เช่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

32

1. ผู้นำกลุ่ม – ทำงานให้ลุล่วงไป
2. ผู้สรุป-สรุปผลการเรียนรู้
3. ผู้ตรวจสอบ-ตรวจสอบทุกคนในกลุ่มให้รู้ร่วมกันหมด
4. ผู้ช่วย-คอยช่วยเหลือให้คิดว่าถูกหรือไม่
5. ผู้ชี้แนะ-คอยเพิ่มเติมขยายความรู้
6. ผู้หาข้อมูล-หาเอกสารข้อมูลให้กลุ่ม
7. ผู้กระตุ้นเตือน-คอยให้กำลังใจและกระตุ้นเตือนให้ทำงาน
8. ผู้สังเกต-ดูแลว่าทุกคนทำหน้าที่ของตนหรือยัง ไม่ออกนอกเรื่อง

เปรมจิตต์ จกรภักขลาเช่น (2536 : 3-4) ได้กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนไว้ว่านักเรียนจะต้องรับผิดชอบร่วมกันด้วยความจริงใจ และทำหน้าที่ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. เป็นผู้อ่าน (Reader)
2. เป็นผู้เขียนหรือผู้บันทึก (Writer/Recorder) คำตอบของสมาชิกในกลุ่มและตรวจสอบความถูกต้อง
3. เป็นผู้จัดหาอุปกรณ์ (Material h&ler) จัดหาสิ่งที่กลุ่มต้องการพร้อมส่งคืน
4. เป็นผู้เสริมกำลังใจ (Encourager) ดูแลให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำงานหรือในการเรียนรู้
5. เป็นผู้ตรวจสอบ (Checker) ตรวจสอบคนภายในกลุ่มถึงความเข้าใจเรื่องที่กำลังเรียนหรืองานที่กำลังทำเหมือน ๆ กัน และทุกคนสามารถอธิบายได้เหมือนกัน
6. เป็นผู้ชมเชย (Praisor) ช่วยทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความรู้สึกในทางที่ดีโดยชมเชย
7. เป็นผู้ถาม (Prober) ช่วยถามคนอื่น ๆ ในกลุ่มเพื่อให้ได้ความคิดกว้างขวาง
8. เป็นผู้ควบคุมเวลา (Time Keeper) ทำหน้าที่รักษาเวลาในการทำงาน
9. เป็นผู้สังเกต (Observer) โดยสังเกตสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามบทบาทของสมาชิกแต่ละคนที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อครูแบ่งกลุ่มและให้บทบาทสมาชิกของกลุ่มแล้วควรจัดให้เด็กได้ร่วมมือกันมีผลงานร่วมกัน โดยส่งครูมาซึ่งผลของงานนี้ครูจะไม่ได้พิจารณาแต่ผลงานนั้น ๆ อย่างเดียว แต่พิจารณาการทำงานกลุ่มของเขาด้วย รวมทั้งเวลาที่เขาใช้ทั้งนี้ก็แล้วแต่ว่าครูได้ตั้งจุดมุ่งหมายอย่างไร

งานของกลุ่มนั้นครูอาจใช้วิธีการทดสอบ หรืออาจถามจากสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ซึ่งย่อมส่งผลรวมถึงคะแนนของคนอื่น ๆ ด้วย ครูอาจประเมินซักถามการได้มาซึ่งผลงาน วิธีการทำงานของกลุ่มแล้วต้องส่งให้คะแนน แต่อย่างไรก็ตามวิธีการตัดสินแล้วคะแนนอาจจะใช้ได้ไม่เหมาะสมทุกกรณี ครูอาจใช้วิธีการให้รางวัลอื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วยก็ได้หรือ ครูอาจกำกับดูแลให้ความสนใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

333

กระบวนการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการให้เขาได้ร่วมมือ โดยครูไม่ควรรีบร้อนบอกผลการเรียนรู้เสียก่อน ซึ่งครูอาจใช้วิธีการช่วยเหลือและแนะนำเสริมทักษะต่าง ๆ ที่เราทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนจากกลุ่มของเขาเอง และสุดท้ายควรวัดผลทั้งในด้านวิชาการและด้านคุณภาพของผู้เรียนที่ใช้วิธีการเรียนรู้โดยร่วมมืออย่างนี้ อย่างเป็นทางการจะได้พัฒนาการสอนแบบนี้ต่อไป

สรุปได้ว่า การแบ่งจำนวนสมาชิกของกลุ่ม และการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกจะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครู โดยครูจะพิจารณาจากจำนวนสมาชิกของชั้นเรียน ระดับความสามารถของผู้เรียน ตลอดจนรายวิชาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.6 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ

ซูครี สนิทประชากร (2534ก : 46-47) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและความรู้นั้นจะคงทนกว่า
2. รู้จักการใช้เหตุผลมากขึ้น มีความเข้าใจในเรื่องนั้นลึกซึ้งและมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่า
3. มีแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกที่จะเรียนรู้มากขึ้น
4. สนใจการทำงานและลดความไม่เป็นระเบียบวินัยของห้องเรียนลงได้มาก เพราะทุกคนทำงานร่วมกัน
5. ได้รับแนวความคิด ความสามารถมากขึ้นจากเพื่อน
6. มีการยอมรับในความแตกต่างระหว่างเพื่อนในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะนิสัย เพศ ความสามารถ ระดับของสังคม และลักษณะแตกต่างอื่น ๆ ของเพื่อนแม้กระทั่งเรื่องของ สีผิว ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเมื่อใช้วิธีการนี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจกันดีขึ้น
7. มีการช่วยเหลือสนับสนุนกันในด้านต่าง ๆ
8. มีสุขภาพจิต การปรับตัว และการทำงานในสถานที่เป็นธรรมชาติดี ไม่เครียด
9. ใช้ความสามารถของตัวเองเต็มที่ที่จะให้กับเพื่อน
10. มีทักษะในด้านสังคมมากขึ้น
11. มีทัศนคติที่ดีมากขึ้นต่อการเรียนวิชานั้นและต่อเพื่อนร่วมชั้น
12. มีทัศนคติที่ดีต่อผู้สอน
13. มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

34

3.7 ผลดีของการสอนแบบร่วมมือ

จอห์นสัน และจอห์นสัน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2531 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Johnson & Johnson. 1987) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่วิธีสอนแบบร่วมมือใช้ได้ผลดีกว่าการสอนที่ใช้กันมาไว้ดังนี้

1. เด็กเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดีจะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของเด็กอธิบายให้เพื่อนฟังได้ ทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น
2. เด็กที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟังจะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ครูทุกคนทราบข้อดีนี้ คือ ยิ่งสอนยิ่งเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
3. การสอนเพื่อนเป็นการสอนแบบตัวต่อตัว ทำให้เด็กได้รับความเอาใจใส่ และมีความสนใจมากขึ้น
4. เด็กทุกคนต่างก็พยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะครูคิดคะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่มด้วย
5. เด็กทุกคนเข้าใจดีว่าคะแนนของตนมีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนี้ ทุกคนต้องพยายามอย่างเต็มที่ จะคอยอาศัยเพื่อนอย่างเดียวไม่ได้
6. เด็กทุกคนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคม มีหัวหน้ากลุ่ม มีผู้ช่วย มีเพื่อนร่วมกลุ่มเป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากเมื่อเข้าสู่สังคมอย่างแท้จริงเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว
7. เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นก็ต้องมีการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อให้มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น
8. เด็กเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากขึ้น เขาารู้สึกว่าไม่ได้เรียน หรือหลบไปท่องหนังสือเฉพาะตน เขามีหน้าที่ต่อสังคมด้วย
9. ในการตอบคำถามในห้องเรียน ถ้าหากตอบผิดเพื่อนจะหัวเราะ เมื่อทำงานเป็นทีมเด็กจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดถือว่าผิดทั้งทีม คนอื่น ๆ อาจจะช่วยเหลือบ้างเด็กในทีมจะมีความผูกพันกันมากขึ้น

กล่าวได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือจะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดีกว่าการเรียนแบบเดิม ทั้งนี้ เพราะสมาชิกภายในกลุ่มทุกคนจะมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ และสิ่งที่กลุ่มได้ตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ การปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มจะมีสูงเด็กเรียนอ่อนสามารถเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและแนวความคิดจากเด็กเก่งได้

สรุป การเรียนแบบร่วมมือ นับเป็นรูปแบบการเรียนรูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนโดยการช่วยเหลือกัน นักเรียนได้มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เน้นการทำงานร่วมกับผู้อื่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

35

ร่วมกันค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ และสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ จากทีม และมีการตรวจสอบรายบุคคล นักเรียนทั้งหมดมีการส่งเสริมกันเพื่อช่วยให้ให้นักเรียนคนอื่นในกลุ่มในชั้นเรียนให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนแบบร่วมมือ เป็นรูปแบบการเรียนที่ช่วยให้นักเรียนทุกคนพบกับความสำเร็จ

4. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค ที จี ที

4.1 ความเป็นมา

ที จี ที เกิดเพราะครูเผชิญหน้ากับปัญหาการขาดแรงจูงใจในนักเรียน และมีผลงานวิจัยที่น่าตื่นเต็นของนักจิตวิทยาสาขาต่าง ๆ ในเรื่องนี้ปรากฏออกมาในปลายทศวรรษที่ 1960 ซึ่งว่าด้วยปัญหา

1. ค่านิยมในนักเรียนไม่ได้รับการกระตุ้นให้ใฝ่รู้เชิงวิชาการ
2. ระดับความสามารถที่แตกต่างกันหลากหลายในชั้นเรียน
3. ผลการสอบแบบแข่งขันที่ปรากฏในหนังสือของ ที จี ที มีผลดี ปรากฏผลการวิจัยใน

3 โรงเรียน

จากปัญหาดังกล่าวมา ดังนั้นวิธีการสอนแบบ ที จี ที ได้เริ่มนำหลักการด้านต่าง ๆ เช่น กฎการแข่งขันเป็นทีม เกมทางวิชาการตลอดจนมีการเสริมแรงเข้ามาผสมผสานในชั้นเรียนซึ่ง หลักการดังกล่าวประกอบด้วย

กฎแข่งขันเป็นทีม

เริ่มขึ้นในปลายทศวรรษ 1940 ในผลงานของนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ 4 กลุ่มเล็กๆ ได้แก่ ดัช (Deutsch) เซอร์ฟ (Sherif) โคลิแมน (Coliman) และบรอนเฟนเบอร์เนอร์ (Bronfenbrenner) ผลของการแข่งขันเป็นทีม โดยมีลักษณะร่วมมือภายในทีมและการแข่งขันระหว่างทีม ผลที่น่าทึ่งของการแข่งขันเป็นทีมก็คือ ระดับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มจะค่อย ๆ สูงขึ้นและมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อน โดยมีการกระตุ้นซึ่งกันและกันเกิดขึ้นเองอย่างมาก การจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนสภาพธรรมชาติ ที่นักเรียนมีหลายระดับในห้องเรียน ในการเพิ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการตีวงตนเองจะเป็นหัวใจของการร่วมมือ ภายในทีมซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน (เยวภา เตชะคุปต์. 2542 : 29)

เกมทางวิชาการ (Academic games) เกิดในช่วงกลางทศวรรษที่ 1960 เป็นช่วงที่มีการวิจัยเข้มข้นที่พัฒนาการใช้เกม เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน การใช้เกมในชั้นเรียนจะเป็นการใช้สภาพที่เป็นจริง เพื่อเพิ่มพลังความทะเยอทะยานต่อวิชาการและการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นสื่อในการสร้างค่านิยมนี้ ซึ่งเป็นช่วงที่เกมทางวิชาการมีความก้าวหน้าไปหลาย ๆ ส่วน ซึ่งผลงานของอัลเลน (Allen. 1969 : 458-462) ปรากฏออกมาหลาย ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะ โดยการพัฒนาเกม เช่น หนังสืออีควชัน (Equations) จะมีเกมคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานแก่นักเรียนในห้องที่มีช่องว่างของความสามารถอย่างมาก ดังนั้น การบูรณาการเกมเข้าไปในชั้นเรียนจึงช่วยพัฒนาเจตคติของนักเรียน และกระตุ้นทักษะพื้นฐานในลักษณะผสมผสานวิธีการที่ไม่ได้เป็นอยู่แต่แบบเดียว

4.2 ลักษณะของ ทีจีที

เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ซึ่งครูนำมาใช้ในการเรียนการสอน โดยมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ทีม (Team) โดยมีการแบ่งสมาชิกในห้องออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยสมาชิกในแต่ละกลุ่มประกอบด้วย นักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 อย่งไรก็ดี แต่ละทีมจะต้องประมาณว่ามีความสามารถทางการเรียนพอ ๆ กัน ตลอดช่วงการใช้กิจกรรม TGT สมาชิกจะต้องสังกัดทีมอย่างถาวร ซึ่งแต่ละทีมจะได้รับการฝึกฝนที่เหมือนกัน สมาชิกในทีมจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทบทวนสิ่งที่ครูสอน เพื่อใช้ในการชิงชัยทางวิชาการ

2. เกม (Game) เกมที่ใช้เป็นเกมเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจ โดยใช้การแข่งขันทางการต่อสู้เชิงวิชาการ โดยมีการจัดโต๊ะสำหรับแข่งขัน ซึ่งจัดไว้สำหรับผู้เข้าแข่งขันจากกลุ่มต่าง ๆ จะใช้คำถามในบัตร (Card) หรือเอกสาร (Sheet) ชนิดเดียวกัน ผู้เรียนจะสลับกันหยิบบัตรซึ่งในบัตรจะมีคำถามอยู่ ผู้แข่งขันจะต้องตอบคำถามในบัตรของตนเองให้ได้ก่อนคนอื่น ถ้าตอบคำถามไม่ได้ผู้อื่นก็มีโอกาสตอบคำถามเช่นเดียวกัน เพราะกติกากำหนดให้ผู้เล่นเปิดโอกาสให้ผู้แข่งขันตอบคำถามของตนเองได้

3. การแข่งขัน (Tournaments) การฝึกในทีมเพื่อการต่อสู้เชิงวิชาการการแข่งขันจะมีสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยนักเรียนของแต่ละกลุ่มจะเป็นตัวแทนชิงชัยกับกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งมีศักยภาพทุก ๆ ด้านเท่าเทียมกัน เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจ นักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดประจำโต๊ะแข่งขันจะได้คะแนนโบนัส 10 แต้ม 8 แต้ม 6 แต้ม 4 แต้ม และ 2 แต้มตามลำดับ จากนั้นนำคะแนนของสมาชิกในกลุ่มมารวมกัน การที่จะตัดสินใจว่ากลุ่มไหนจะได้รับรางวัลในส่วนนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครู ซึ่งกำหนดรางวัลให้กับกลุ่มไว้ 3 รางวัล ได้แก่ Goodteam, Greatteam & Superteam โดยใช้เกณฑ์การคิดคะแนนกลุ่มดังนี้ คะแนน

เฉลี่ยของกลุ่ม	รางวัล
24 - 29	Goodteam
30 - 35	Greatteam
36 - 40	Superteam

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

37

กัลลี (Gulley. 1960 : 62 - 63) กล่าวว่า วัฏจักรจะประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการคือ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยวัตถุประสงค์นั้นต้องสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่มทุก ๆ คน
2. สมาชิกทุกคนในกลุ่มให้ความร่วมมือในการทำงาน
3. สมาชิกทุกคนมีการสื่อสารทางวาจาหรืออย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

4.3 ความหมายของกลุ่มและปฏิสัมพันธ์

คำว่า “กลุ่ม” (Group) มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายตามทัศนะของแต่ละคนและยังขึ้นอยู่กับ การเน้นลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ของการรวมตัวเป็นกลุ่ม ผู้ให้ความหมายมีทั้งทางจิตวิทยา และจิตวิทยาสังคม ดังต่อไปนี้

เดวิส (Davis. 1962 : 405) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึงบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีปฏิสัมพันธ์กันโดยมีเป้าหมายร่วมกันอย่างเห็นได้ชัด

เพจ และโทมัส (Page & Thomas. 1977 : 152) กล่าวว่า วัฏจักร หมายถึง บุคคลจำนวนหนึ่งในสังคมที่อาจอยู่ด้วยกันหรือแยกกันอยู่ เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในลักษณะที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันและให้ความสำคัญต่อกัน

สมทรง ไชยวัต (2537 : 12) กล่าวว่า วัฏจักร หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีปฏิสัมพันธ์กันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

สาวยารุณ ทองวิทยา (2539 : 15) กล่าวว่า วัฏจักร หมายถึง บุคคลอย่างน้อยสองคนมาอยู่รวมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ตลอดจนแบบมีแผนการปฏิบัติซึ่งยอมรับกันและกัน

วารภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2554 : ออนไลน์) กล่าวว่า วัฏจักร หมายถึง ระบบพฤติกรรม ซึ่งเป็นแบบแผนเฉพาะกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะต้องปฏิบัติตามกฎหรือมติของกลุ่ม ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มแบบทางการ (Formal Group) หรือกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ (Informal Group) ก็ได้ สมาชิกทุกคนของกลุ่มจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเป็นอย่างดี สมาชิกกลุ่มย่อย อาจจะมีกฎเกณฑ์แบบไม่เป็นทางการ มีความสนิทสนมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสมาชิกด้วยกัน

ดังนั้น อาจกล่าวสรุปความหมายของคำว่า “กลุ่ม” ได้ว่า กลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมกัน รับผิดชอบงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

4.4 ทฤษฎีการทำงานกลุ่ม

ทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มและการทำงานกลุ่ม เป็นเรื่องเกี่ยวกับการที่จะพยายามสร้างแรงจูงใจในระดับสูงเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้ดี ในเรื่องของทฤษฎีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนี้มีผู้เสนอทฤษฎีที่น่าสนใจไว้แตกต่างกันหลายทฤษฎี ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการทำงานร่วมกันได้รับการพัฒนาขึ้นมาโดย โฮแมนส์ (สมยศ นาวิการ. 2544 : 186 ; อ้างอิงจาก Homans. 1950 : unpagged) ทฤษฎีนี้อธิบายเป็นหลักการสำคัญว่า การกระทำร่วมกันเป็นกลุ่ม ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือกิจกรรมการกระทำร่วมกัน และความรู้สึก องค์ประกอบทั้ง 3 จะเกี่ยวข้องกันโดยตรง กล่าวคือ ถ้าหากว่าบุคคลยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากเท่าใดการกระทำร่วมกันและความรู้สึกของพวกเขาจะมีมากขึ้นด้วย บุคคลต่าง ๆ ภายในกลุ่มต้องไปเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ไม่เพียงแต่อยู่ใกล้ชิดกันเท่านั้นพวกเขาจะต้องทำการตัดสินใจ ติดต่อสื่อสาร สนับสนุนประสานงานและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มอีกด้วย สมาชิกภายในกลุ่มหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกันในลักษณะดังกล่าว มีแนวโน้มจะรวมกันเข้าเป็นกลุ่มที่มีพลังสูงมาก

2. ทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน ผู้พัฒนาแนวความคิดของทฤษฎีนี้คือ เบลคและมูทอน (Blake & Mouton) แห่งมหาวิทยาลัยเท็กซัส หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้เชื่อว่าคนต้องการจะทำงานให้ได้ผลต้องมีส่วนร่วมในงานที่เขารับผิดชอบ และการที่จะทำให้การทำงานแบบกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในผลสำเร็จ ย่อมกระทำได้ด้วยการสร้างบรรยากาศขององค์การที่จะช่วยสนับสนุนในความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการทำงานอย่างจริงจัง ทฤษฎีตาข่ายนี้มีความเชื่ออย่างฝังใจว่า ผลงานย่อมเกิดจากการบูรณาการหรือการผสมผสานความต้องการขององค์การและของคนเข้าด้วยกัน (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2542 : 46)

กล่าวโดยสรุปว่า ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การทำงานโดยกลุ่มนั้นจะต้องให้ได้ทั้งผลงานและความร่วมมือร่วมใจของผู้ทำงานประกอบเข้าด้วยกัน

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม กระบวนการกลุ่มเป็นเรื่องของการทำงานของกลุ่มคน ทฤษฎีด้านนี้มุ่งศึกษาเพื่อหาความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล อันจะเป็นประโยชน์ในด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์ และปรับปรุงการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพ เนื้อหาของทฤษฎีนี้จึงมุ่งศึกษาเรื่องธรรมชาติของคน ธรรมชาติของกลุ่ม ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม องค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญของกลุ่มกระบวนการทำงานของกลุ่ม เป็นต้น (เขาวภา เตชะคุปต์. 2542 : 1)

4.5 ปฏิสัมพันธ์

ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง ส่วนของพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ตอบสนองซึ่งกันและกัน ดังคำกล่าวของนิวกอม และคนอื่น ๆ (ขวัญใจ บุญฤทธิ. 2535 : 33 ; อ้างอิงจาก Newcomb & other. 1965. **Social Psychology**. pp. 155-210) กล่าวว่า กระบวนการปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันและเป็นลักษณะที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย

1. การรับรู้ระหว่างบุคคล (Interpersonal perception) บุคคลนั้นจะประเมินและตอบสนองบุคคลอื่นตามที่ตนเองรู้เกี่ยวกับบุคคลนั้น ๆ การรับรู้ของบุคคลควรมีเหตุผลที่ถูกต้องแน่นอน ฉะนั้น สิ่งที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงในการรับรู้ระหว่างบุคคล คือ

1.1 การเข้าใจภาวะทางอารมณ์ของบุคคลอื่น ๆ จากการแสดงออกทางกิริยา ท่าทาง สีหน้า หรือคำพูด

1.2 การตัดสินใจทัศนคติของบุคคลอื่นจะกระทำโดยการตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่ได้มาทางอ้อมและมีลักษณะคลุมเครือ จึงมีสาเหตุให้มีการตัดสินใจที่ผิดพลาด

1.3 ระดับของทักษะในการตัดสินใจบุคคลอื่น การมีประสบการณ์การติดต่อกับบุคคลอื่นอย่างกว้างขวางจะช่วยในการตัดสินใจบุคคลได้อย่างถูกต้องแน่นอนมากขึ้น

2. พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร (Communicative behavior) เป็นรูปแบบของการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคล โดยผ่านการพูดด้วยกิริยาท่าทาง บุคคลจะสัมผัสซึ่งกันและกันได้ ซึ่งการแปลพฤติกรรมและแลกเปลี่ยนข่าวสาร ควรเป็นการแลกเปลี่ยนที่มีความจริงใจเหมาะสม ถูกต้อง ผู้ถ่ายทอดและผู้รับจะได้ข่าวสารตรงกัน ฉะนั้น ความรู้สึกนึกคิด แรงจูงใจ และทัศนคติของผู้ถ่ายทอด และผู้รับ จะเป็นตัวสะท้อนความคิด (Feedback) ของการติดต่อสื่อสาร

3. การสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม (The formation of group norm) ซึ่งเป็นข้อตกลงของสมาชิกทั้งหมดที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทัศนคติ และความเห็นพ้องต้องกัน แล้วนำมาตั้งเป็นกฎเพื่อให้สมาชิกของกลุ่มปฏิบัติ สิ่งที่ได้จากการร่วมแสดงความคิดเห็นและเห็นพ้องต้องกันนี้ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คือ

3.1 มีการสนับสนุนให้กำลังใจ

3.2 มีขอบเขตของความเห็นขยายกว้างออกไป

3.3 มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

3.4 มีการดึงดูในกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

40

4. การตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal response) เป็นเรื่องของกาที่ถ้อยที่ถ้อยอาศัย โดยแต่ละคนจะพยายามปรับตัวให้เข้ากับอีกบุคคลหนึ่ง โดยการสังเกตและรับรู้พฤติกรรมของบุคคลในกลุ่ม มีขั้นตอนคือ

- 4.1 บุคคลเริ่มต้นด้วยการถูกระตุ้นด้วยสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง
- 4.2 การใช้ทักษะที่มีอยู่มาประพฤติปฏิบัติตามวิธีที่ตรงกับสถานการณ์นั้น ๆ
- 4.3 สังเกตผลที่ตามมาอันเกิดจากการประพฤติปฏิบัติของตนเองว่า เกิดผลเป็นอย่างไรบ้าง
- 4.4 เชื่อมโยงผลที่ได้จากการปฏิบัติต่าง ๆ ของตน ซึ่งอาจจะมีเพียงเล็กน้อย
- 4.5 การเข้าใจความสัมพันธ์ดังกล่าว ทำให้แต่ละบุคคลได้แก้ไขพฤติกรรมของตนเองภายหลัง

จากวิธีการดังกล่าว ทำให้บุคคลดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยกระบวนการต่าง ๆ คือ การกระตุ้น การประพฤติปฏิบัติ การสังเกต การปรับพฤติกรรมในภายหลัง อันเป็นรูปแบบของการทดสอบเจตคติของแต่ละบุคคลด้วย

4.6 ประโยชน์และการทำงานของกลุ่ม

ยัง (Young, 1972 : 634) ได้อธิบายถึงข้อได้เปรียบของการเรียน โดยการทำงานเป็นกลุ่มว่า

1. ครูมีโอกาสนำพลังกลุ่มของนักเรียน มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทำให้ครูมีเวลามากขึ้น ในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนแต่ละคน เพราะนักเรียนจะเป็นผู้อธิบายกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มตนเอง ในขณะที่ครูอธิบายปัญหาที่นักเรียนกลุ่มอื่นสงสัย และแก้ปัญหาไม่ได้

2. การทำงานของครูมีความคล่องตัวมากขึ้น เพราะเมื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วแทนที่ครูจะต้องตอบปัญหานักเรียน 25-40 คน ทั้งชั้น ก็จะกลายเป็นว่าครูตอบปัญหาของกลุ่มเพียง 4-5 กลุ่มเท่านั้น ปัญหาที่จะต้องมาถึงครูหรือที่ครูต้องอธิบายให้ฟังมักจะเป็นปัญหาที่กลุ่มช่วยกันตอบแล้วตอบไม่ได้เท่านั้น

3. บรรยากาศในการเรียนจะมีความเป็นกันเองมากขึ้น ทำให้นักเรียนรู้สึกสบายและไม่เคร่งเครียดเมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

4. ช่วยกันแก้ปัญหาค้นคว้าที่ไม่มีใครกล้าแสดงออกของนักเรียนบางคน เพราะการทำงานร่วมกันจะทำให้ทุกคนรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญต่อกลุ่มเท่า ๆ กัน ความเชื่อมั่นในตนเองก็จะถูกกระตุ้นให้เพิ่มมากขึ้น ความเชื่อมั่นในตนเองนี้จะเริ่มขึ้นภายในกลุ่มก่อน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะเกิดความ

ประหม่าน้อยหรือไม่มีเลย เมื่อเสนอปัญหาที่ข้องใจของเขาต่อกลุ่ม แต่จะประหม่ามาก ถ้าเสนอข้อข้องใจต่อนักเรียนทั้งชั้น

5. การเรียนเป็นกลุ่มจะช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน
6. การเรียนเป็นกลุ่มจะเสริมสร้างความสามัคคี การรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตนต่อกลุ่ม
7. ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่กว้างขวางในการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ
8. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการเสนอแนะและการซักถาม ตลอดจนส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนด้วย

เกษม วิจิโน (2535 : 2) การใช้กระบวนการกลุ่มที่มีการจัดแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ โดยเน้นเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ และการทำงานต่างๆ ร่วมกันการที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำงานร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความสนุกสนานในการเรียน เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนช้า และตัวเด็กเก่งเองก็ยังสามารถเพิ่มความเข้าใจในความคิดรวบยอดของเนื้อหาต่างๆ ลึกซึ้งยิ่งขึ้นกว่าเดิมเพราะได้อธิบาย แก่เพื่อนในกลุ่ม

กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่จัดขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมนักเรียน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยให้บรรยากาศที่จะส่งเสริมซึ่งกันและกัน และสร้างการมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้น โดยเทคนิคต่างๆ เช่นแบบฝึกทักษะ เกมแข่งขันทางวิชาการ และการอภิปราย

4.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกม

การใช้เกมเป็นเครื่องมือในการสอนเริ่มในปี พ.ศ.2500 โดยมีนักการศึกษาดัดแปลงเกมขึ้นมาจากเกมสงคราม (War game) และได้มีการพัฒนาแพร่หลายอย่างรวดเร็วการเล่นเกมที่พัฒนาขึ้นจากเกมที่ใช้อุปกรณ์ง่าย ๆ เช่น ดินสอ กระดาษ จนกระทั่งถึงเกมที่ใช้คอมพิวเตอร์และใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าอื่น ๆ (วณา ชลประเวศ. 2526 : 13 และเกษม วิจิโน. 2535 : 18)

ความหมายของเกม เกม เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งในการเร้าความสนใจ ตลอดจนสร้างความเพลิดเพลินและความสนุกสนานในการเรียน การเล่นเกมเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และช่วยพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ รวมทั้งช่วยทำให้นักเรียนจดจำบทเรียนได้ง่ายและรวดเร็วอีกด้วย ซึ่ง ชบา คำชื่น (2533 : 30) กล่าวว่า เกมหมายถึงกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดอยู่ในรูปของการเล่นหรือการแข่งขันอย่างมีกฎเกณฑ์และมีจุดประสงค์เฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่ เมการรี่ (Megarry. 1985 : 4577) กล่าวว่า เกมคือการเล่นที่มีผู้เล่นคนเดียวหรือหลายคนแข่งขันหรือร่วมมือกันเพื่อวัตถุประสงค์ตามกติกาที่ตกลงกัน อุปกรณ์การเล่นและวิธีการตัดสินที่กำหนดหรือตกลงกัน โดยใช้ระบบการให้คะแนนหรือวิธีการตัดสินผู้ชนะและผู้แพ้ จากวิธีการ

ที่กล่าวมาเป็นวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนในทุก ๆ ด้านและยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกคิดหาเหตุผลส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคล และก่อให้เกิดความร่วมมือ และสร้างเสริมความมีวินัยในตนเองของผู้เรียนได้ดี

4.8 ประเภทของเกม

โลเวล (Lovell. 1972 : 186 – 187) ได้แบ่งเกมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. เกมเบื้องต้น (Preliminary games) เป็นเกมที่สนุกสนาน พฤติกรรมการเล่นจะไม่เป็นแบบแผน การกระทำจะสัมพันธ์กับความคิดรวบยอดที่วางไว้น้อยมาก เหมาะกับเด็กอนุบาลหรือเด็กเล็ก

2. เกมที่สร้างขึ้น (Structured games) เป็นเกมที่สร้างขึ้นอย่างมีจุดหมายแน่นอน การสร้างเกมจะสร้างไปตามแนวคิดของความคิดรวบยอดให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการ

3. เกมฝึกหัด (Practice games) เกมนี้จะช่วยเน้นความเข้าใจมากยิ่งขึ้น การจัดเกมให้เด็กควรจะได้เริ่มไปเป็นขั้นตอนตั้งแต่เกมเบื้องต้น โดยเฉพาะเนื้อหาที่เด็กเข้าใจช้า

กิลแมน (Gilman. 1976 : 657 – 661) ได้แบ่งประเภทออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. เกมพัฒนาการ (Developmental games) เป็นเกมส่งเสริมให้ผู้เล่นได้เรียนรู้โนมตีใหม่ ๆ

2. เกมยุทธวิธี (Strategy games) เป็นเกมที่ผู้เล่นคิดหาแนวทางเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์นั้น ๆ โดยเฉพาะ

3. เกมเสริมแรง (Reinforcement games) เป็นเกมที่จะช่วยให้ผู้เล่นได้เรียนรู้พื้นฐานต่าง ๆ และฝึกทักษะในการนำโนมตีเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ไปใช้ได้

สำหรับเกมที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เป็นเกมการแข่งขันทางวิชาการ โดยสร้างขึ้นเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน ในสาระสำคัญที่เรียนไปแล้วในแต่ละเรื่อง โดยยึดตามสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ

4.9 ประโยชน์ของเกมต่อการเรียนการสอน

เกม สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและความตื่นตัวในการเรียน และยังช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวางจากทักษะพื้นฐานสู่ความมีวินัยในตนเอง การใช้เกมการสอนที่เหมาะสมในห้องเรียนยังให้ประโยชน์ที่นอกเหนือจากที่กล่าวแล้วดังต่อไปนี้ ไฮเมอร์และทรูบลัด (Heimer & Trueblood. 1997 : 34)

1. เกมที่เหมาะสมสามารถช่วยเด็กที่มีปัญหาต่างๆ ทางการเรียนรู้ เช่น เด็กที่มีปัญหาในเรื่องของภาษา เป็นต้น

2. เกมสามารถช่วยนักเรียนซึ่งมีปัญหาทางด้านวินัยอันเกิดจากความเบื่อหน่ายในพฤติกรรมที่จำเจของการเรียนการสอนตามปกติ
3. เกมช่วยส่งเสริมในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือและการอภิปรายปรึกษากัน
4. เกมสามารถใช้ในการบูรณาการต่างๆ และสามารถสร้างให้สอดคล้องกับความสนใจเฉพาะของนักเรียนได้

จากประโยชน์ของเกมดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในการใช้เกมประกอบการสอนนั้น นอกจากครูจะต้องคัดเลือกเกมที่เหมาะสมแล้ว ครูต้องสนุกสนานกับการเล่นด้วย และควรกดดันให้นักเรียนปฏิบัติตามกติกาเพื่อสร้างเสริมความมีวินัยในตนเอง

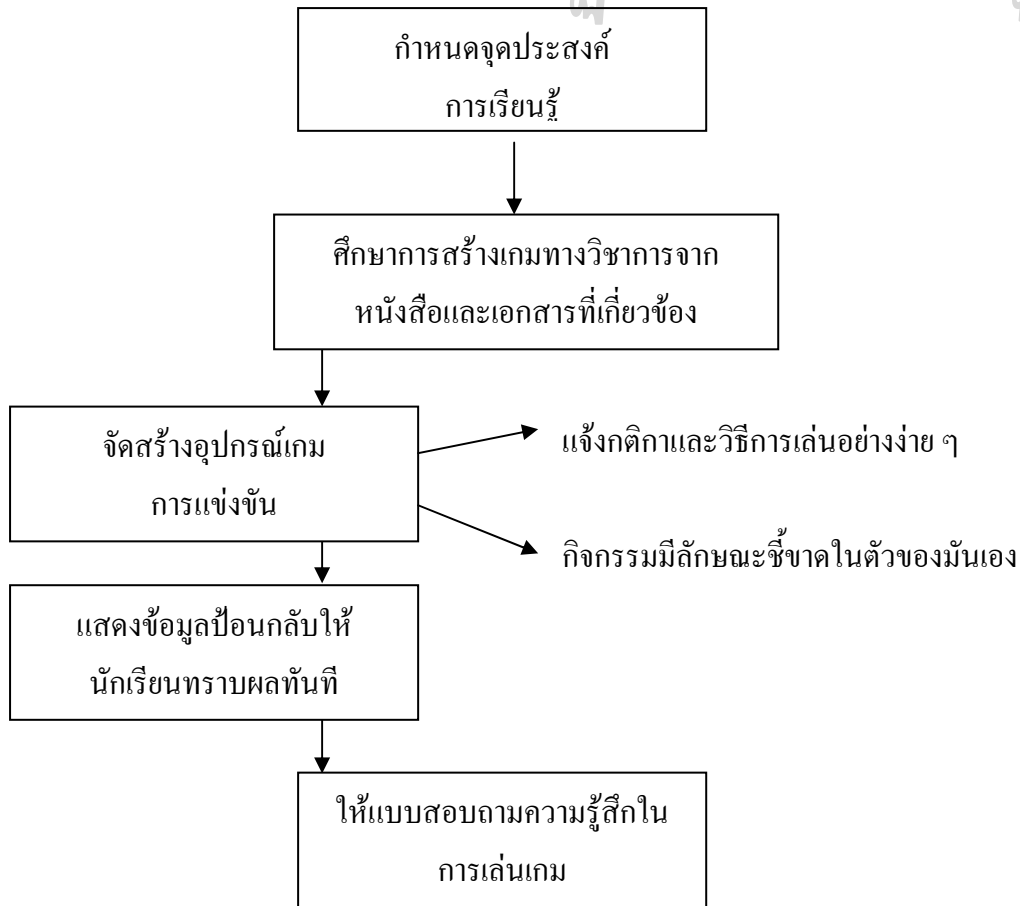
4.10 ขั้นตอนในการสร้างเกม

ทรูบลัดและแซบโบ (Trueblood & Szabo, 1974 : 404-408) ได้เสนอเกณฑ์ 7 ประการในการสร้างเกมขึ้นใช้ในห้องเรียน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นั่นคือ ระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากผลของการเล่นเกม
2. จัดทำอุปกรณ์อย่างง่าย ที่จำเป็นต้องใช้
3. เขียนกติกา และวิธีการเล่นอย่างง่าย ๆ ให้กิจกรรมการเล่นดำเนินอย่างราบรื่นและมีลักษณะชี้ขาดโดยตัวของมันเอง
4. จัดเตรียมวิธีการในการให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้นักเรียนได้ทราบผลการปฏิบัติในทันที
5. สร้างเกมให้มีการเสี่ยงโชคเป็นส่วนประกอบด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้แข่งขันที่มีสมรรถภาพไม่เท่ากันมีโอกาสในการแพ้ ชนะ พอ ๆ กันทำให้การเล่นเกมสนุกสนานขึ้น
6. ทำอุปกรณ์การเล่นเกมที่สามารถดัดแปลงได้ เพื่อนำไปใช้ในเกมอื่นหรือวัตถุประสงค์อื่นได้ เพื่อประโยชน์สำคัญ คือ ประหยัดเวลาของครู ในการผลิตอุปกรณ์สำหรับใช้กับเกมใหม่ และป้องกันไม่ให้เกิดความหมายเนื่องจากนักเรียนรู้คำตอบเสียแล้ว อาจแก้ไขโดยการเปลี่ยนบัตรปัญหา
7. ประเมินผลเพื่อปรับปรุงเกม โดยการนำเกมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็ก สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสอบถามความรู้สึกในการเล่นแต่ละเกม ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเกมดังกล่าวประกอบ 3 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการสร้างเกม

ที่มา : ทрубลัก และ แซบโบ (True Blood & Szabo. 1974 : 405 – 408)

หลักการในการนำเกมมาใช้ในการเรียนการสอน

โซวชิก และเมโคฟี (Sovchik & Meconi. 1978 : 340 – 346) กล่าวว่า ก่อนที่จะเล่นเกม ควรจะประเมินคุณภาพของเกมในลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. คำสั่งเข้าใจได้หรือไม่
2. ขบวนการให้คะแนนชัดเจนไหม
3. ผู้เล่นเกมสามารถชนะบ่อย ๆ ตามโอกาสได้หรือไม่
4. จำนวนผู้เล่น
5. ลักษณะของเกมเป็นการดึงดูดความสนใจไปยังวัตถุหรือเป็นการเสริมแรง
6. เวลาในการเล่น
7. ความสนุกสนานในการเล่นเพียงใด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

45

ชบา คำชื่น (2533 : 33) กล่าวว่า ก่อนที่จะนำเกมไปให้นักเรียนเล่น ครูควรคำนึงถึงหลักสำคัญบางประการในการพิจารณา ซึ่งแต่ละเกมอาจมีลักษณะตรงตามที่เสนอมมาได้เพียงบางข้อหรือหลายข้อ ดังต่อไปนี้

1. กติกาการเล่นต้องง่ายไม่ซับซ้อนเกินไป
2. ใช้เวลาในการเล่นไม่มากนัก
3. เป็นเกมที่มีการเสี่ยง ให้โอกาส ให้ความรู้
4. ให้ความสนุกสนาน
5. ช่วยให้เกิดการฝึกฝนและเป็นการฝึกฝนทบทวนที่น่าสนใจ
6. เกมบางชนิดควรเป็นเกมที่ช่วยให้เด็กเรียนอ่อนได้ชนะได้
7. เกมทุกชนิดควรจะใช้ เพื่อให้เกิดการแข่งขันกับตนเอง เด็กจะได้เห็นความก้าวหน้า
8. คำสั่งเข้าใจง่าย และขบวนการให้คะแนนชัดเจน
9. ผู้เล่นมีโอกาสชนะได้บ่อย ๆ
10. ใช้เครื่องมืออุปกรณ์น้อย

4.11 ขั้นตอนการสอนแบบ ที จี ที

สุลัดดา ลอยฟ้า (2536 : 35 – 37) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแบบ ที จี ที ไว้ว่าการสอนแบบ ที จี ที ไม่มีการทดสอบแต่จะใช้วิธีการเล่นเกมการแข่งขันตอบปัญหาแทน ซึ่งการสอนแบบ ที จี ที ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. การนำเสนอบทเรียนต่อนักเรียนทั้งชั้น

เนื้อหาของบทเรียนจะถูกเสนอนต่อนักเรียนทั้งชั้น โดยครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนต้องใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมตามลักษณะของเนื้อหาบทเรียน โดยใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบคำอธิบายของครูเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียน

2. การเรียนกลุ่มย่อย

เป็นการทำงานกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 4 คน กิจกรรมของกลุ่มจะอยู่ในรูปการอภิปรายหรือการแก้ปัญหาร่วมกัน กลุ่มจะต้องทำให้ดีที่สุด เพื่อช่วยสมาชิกแต่ละคนของกลุ่ม ครูควรกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนทราบว่างานของกลุ่มจะเดินได้ดีก็ต่อเมื่อสมาชิกในกลุ่มส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

3. การเล่นเกมแข่งขันตอบปัญหา

เกมเป็นการแข่งขันตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจในบทเรียน เกมประกอบด้วยผู้เล่น 6 คน ซึ่งแต่ละคนจะเป็นตัวแทนของทีมย่อยแต่ละทีม การกำหนดนักเรียนเข้าทีมเล่นเกมจะยึดหลักนักเรียนที่มีความสามารถทัดเทียมกัน

แข่งขันกัน กล่าวคือนักเรียนเก่งของแต่ละทีมแข่งขันกัน นักเรียนปานกลางแข่งขันกัน และนักเรียนอ่อนแข่งขันกัน ดังแผนภาพ การที่นักเรียนที่มีความสามารถทัดเทียมกันจากแต่ละทีม มาทำการแข่งขันกัน เพื่อให้ให้นักเรียนแข่งขันกับตนเอง และนักเรียนแต่ละคนมีโอกาสได้ช่วยเหลือทีม ประสบผลสำเร็จเท่าเทียมกัน ถ้านักเรียนแต่ละคนเตรียมตัวให้ดีที่สุด การแข่งขันเกมจะกระทำประมาณสัปดาห์ละหนึ่งครั้งหลังจากแข่งขันเกมไปแล้ว สัปดาห์ต่อไปนักเรียนอาจจะถูกเปลี่ยนไปแข่งขันกับโต๊ะเกมอื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลการแข่งขันของสัปดาห์ก่อนว่า ผลการแข่งขันนั้นนักเรียนอยู่ในตำแหน่งใด ถ้าได้ตำแหน่งที่ 1 อาจถูกเลื่อนไปแข่งกันในโต๊ะที่มีเกมยากขึ้นกว่าเดิม เช่น ย้ายจากโต๊ะเกมที่ 4 ไปโต๊ะเกมที่ 3 เป็นต้น และเช่นกันก็ได้ตำแหน่งสุดท้ายก็อาจถูกเลื่อนลงไปแข่งขันในโต๊ะเกมที่ง่ายลง เช่น ย้ายลงจากโต๊ะที่ 2 ไปโต๊ะที่ 1 เป็นต้น

4.12 ความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบกลุ่ม ที จี ที กับการเรียนเป็นกลุ่ม

การเรียนแบบกลุ่ม ที จี ที กับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม (สามารถ สุขาวงษ์, 2537 : 25-40) มีความแตกต่างกันหลายประการ ดังนี้

1. การเรียนแบบกลุ่ม ที จี ที สมาชิกทีมมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน แต่การเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น สมาชิกกลุ่มมีระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน
2. สมาชิกแต่ละคนในทีม ที จี ที มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำหน้าที่ตามตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนมีประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนกลุ่มแบบเดิมจะใช้วิธีการคัดเลือกสมาชิกให้ทำหน้าที่ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานจึงมีเฉพาะผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่เท่านั้น
3. การเรียนแบบกลุ่ม ที จี ที นั้นสมาชิกทีมมีความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน สนใจการทำงานของตนเองเท่า ๆ กับการทำงานของสมาชิกทีม ส่วนการเรียนเป็นกลุ่มส่วนมากสมาชิกไม่มีความรับผิดชอบร่วมกัน จะรับผิดชอบเฉพาะงานของตนเองเท่านั้น เช่น แบ่งงานกันทำแล้วนำผลงานนั้นมารวมกัน
4. จุดมุ่งหมายของการเรียนแบบกลุ่ม ที จี ที คือการให้สมาชิกทุกคนใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานในทีม โดยยังคงรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อสมาชิกทีม ส่วนการเรียนเป็นกลุ่มนั้น มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การทำงานให้สำเร็จเท่านั้น
5. นักเรียนที่เรียนแบบกลุ่ม ที จี ที จะได้รับการฝึกทักษะทางสังคมที่จำเป็นต้องใช้ในขณะทำงาน โดยจะฝึกก่อนเริ่มการเรียนการสอน แต่ทักษะเหล่านี้จะถูกเฉลยในการเรียนแบบเป็นกลุ่ม
6. การเรียนแบบกลุ่ม ที จี ที ครูเป็นผู้กำหนดวิธีการในการทำงาน เพื่อให้ทีมดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในการเรียนเป็นกลุ่มนั้นให้สมาชิกกลุ่มส่วนมากจัดการกันเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

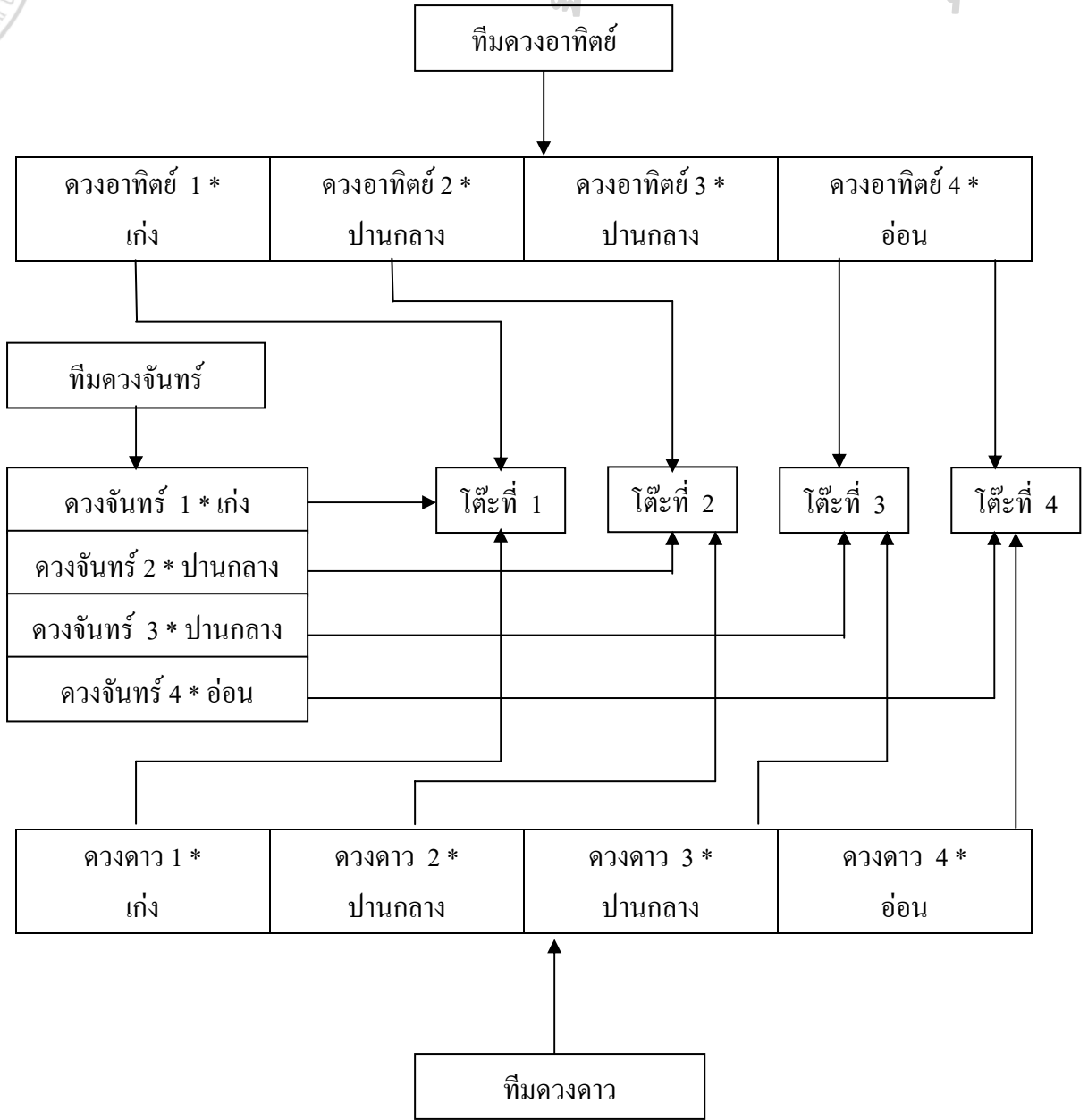
47

จากที่กล่าวมาถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบกลุ่ม ที่ จี ที กับ การเรียนเป็นกลุ่ม
กลุ่มพอสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบการเรียนแบบกลุ่ม ที่ จี ที กับ การเรียนเป็นกลุ่ม

การเรียนแบบกลุ่ม ที่ จี ที	การเรียนเป็นกลุ่ม
1. สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน	1. สมาชิกมีความสามารถใกล้เคียงกัน
2. ใช้วิธีสับเปลี่ยนกันปฏิบัติหน้าที่	2. วิธีคัดเลือกผู้ปฏิบัติหน้าที่
3. รับผิดชอบงานของตนเอง และทีม	3. รับผิดชอบเฉพาะงานของตนเอง
4. เน้นผลงานและสัมพันธภาพ	4. เน้นเพียงผลงาน
5. มีการฝึกทักษะทางสังคม	5. ไม่มีการฝึกทักษะทางสังคม
6. มีวิธีการทำงานเป็นทีม	6. ไม่มีวิธีการทำงานกลุ่ม

ที่มา : สามารถ สุขาวงษ์. 2537 : 24

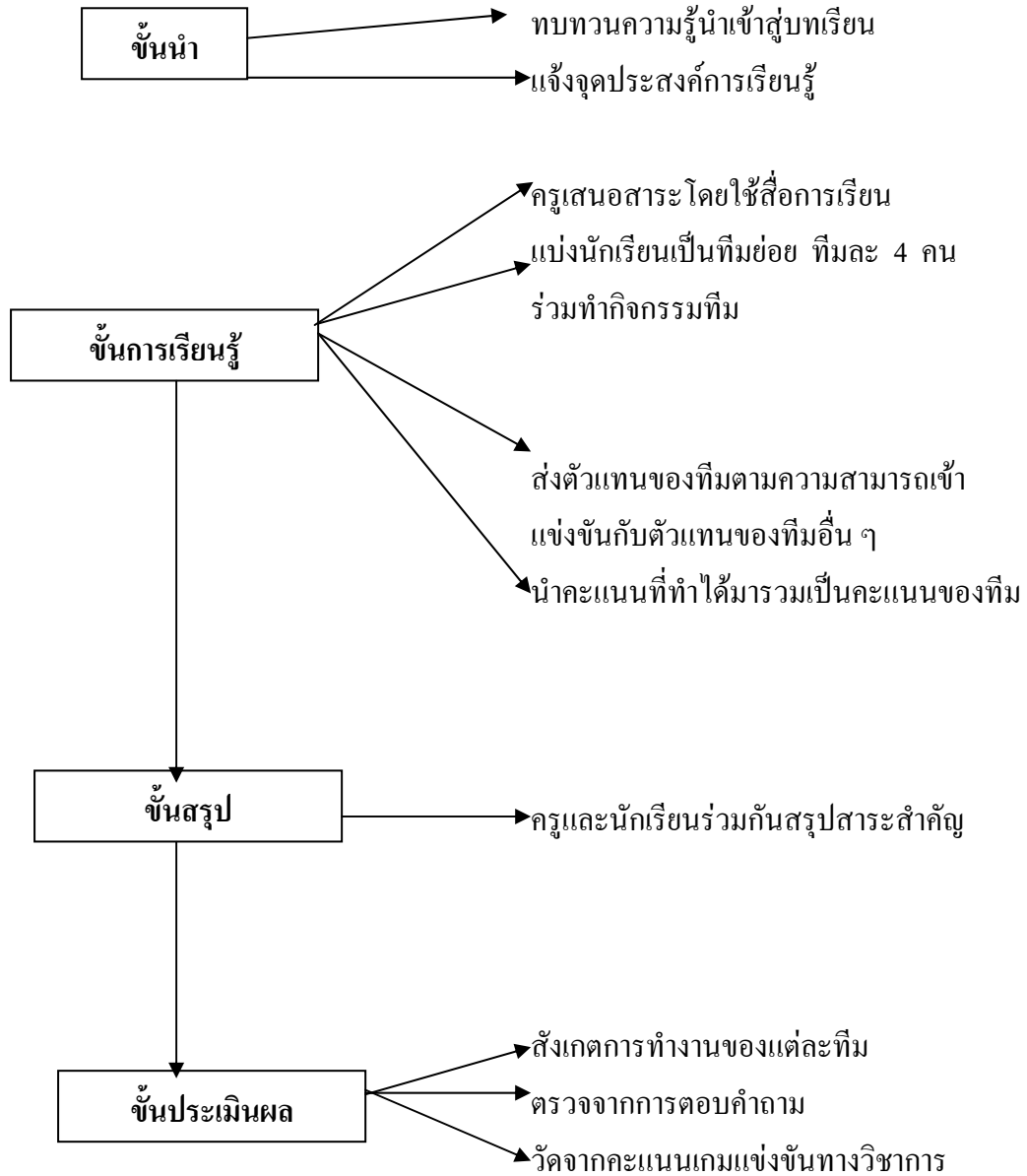
ภาพประกอบ 4 รูปแบบของการส่งตัวแทนเข้าแข่งขัน

ที่มา : สามารถ สุขาวงษ์. 2537 : 24

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ลำดับขั้นตอนการสอนแบบเทคนิค ที จี ที ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการสอนแบบเทคนิค ที จี ที

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

50

สรุป การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค ที จี ที เป็นการจัดการเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน โดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่มได้แข่งขันกันในเกมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้แล้ว ทำการทดสอบความรู้โดยการใช้เกมการแข่งขัน คะแนนที่ได้จากการแข่งเป็นของสมาชิกแต่ละคน ในลักษณะการแข่งขันตัวต่อตัวกับทีม และนำเอามาบวกเป็นคะแนนรวมของทีม โดยผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการเสริมแรงเช่นการให้รางวัล คำชมเชย ซึ่งสมาชิกกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค จิกซอว์

5.1 ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิกซอว์

สุวิทย์ มูลคำ (2545 : 177) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิกซอว์ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้แนวความคิดการต่อภาพ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นสองกลุ่ม ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน ผู้สอนจะแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะให้ผู้เรียนออกเป็นหัวข้อย่อยเท่ากับจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมาย ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษา ค้นคว้าค้นหาค้นหัวข้อ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องของตนเองได้รับมอบหมายให้ศึกษาจากกลุ่ม สมาชิกต่างกลุ่มที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันจะทำการศึกษาค้นคว้าร่วมกัน จากนั้นผู้เรียนแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้อธิบายความรู้ เนื้อหาสาระที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง เพื่อให้เพื่อนสมาชิกทั้งกลุ่มได้รู้เนื้อหาสาระครบทุกหัวข้อย่อยและเกิดจากการเรียนรู้เนื้อหาสาระทั้งกลุ่ม

5.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการทางสังคมและความรับผิดชอบ

5.3 องค์ประกอบสำคัญ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิกซอว์ มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. การเตรียมสื่อการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องเตรียมใบงาน ใบความรู้ สื่อการเรียนรู้อื่นๆ สำหรับผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มและสร้างแบบทดสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้
2. การจัดสมาชิกของกลุ่ม ผู้สอนจะต้องแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆ เรียกว่า กลุ่มพื้นฐาน (Home groups) แต่ละกลุ่มจะมีผู้เชี่ยวชาญ (Expert groups) แต่ละเรื่องตามใบงานที่ผู้สอนสร้างขึ้น

3. การรายงานและทดสอบย่อย เมื่อผู้เชี่ยวชาญกลับเข้ากลุ่มตัวเองและสอนเรื่องที่ตนเองได้เรียนรู้มาสอนหรือรายงานให้กับสมาชิกในกลุ่มแล้ว ควรมีการอภิปรายกันทั้งห้องเรียนอีกครั้งหรือมีการถาม – ตอบในหัวข้อเรื่องที่เรียนรู้ หลังจากนั้นผู้สอนทำการทดสอบย่อยและประเมินให้คะแนน

5.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมเนื้อหา

ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยแบ่งเนื้อหาหรือหัวข้อที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อย พอดีกับจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม เช่น ถ้าขนาดกลุ่มละ 4 คนก็แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน เป็นต้น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์ เหมาะสำหรับการจัดการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่มีลักษณะดังนี้

1.1 ใช้บทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้วที่มีหลาย ๆ หัวข้อ

1.2 ใช้จัดการเรียนรู้เนื้อหาความรู้ใหม่ที่สามารถแยกเนื้อหาเป็นตอนย่อย ๆ ได้ซึ่งตอนย่อยนั้น ๆ ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้หรือทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง

1.3 ใช้กับเนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้จากเอกสาร ตำรา บทความ ใบบความรู้ ตลอดจนสื่ออื่น ๆ เช่น เทป วิดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. การจัดกลุ่มผู้เรียน

2.1 ผู้สอนจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้มีสมาชิกที่มีความสามารถคละกันเป็นกลุ่มพื้นฐาน (Home groups) จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาจมี 2-6 คนก็ได้

2.2 ผู้สอนแจกเอกสาร อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนรู้ให้กลุ่มละ 1 ชุดหรือให้สมาชิกคนละ 1 ชุด ก็ได้ (ซึ่งทุกกลุ่มจะศึกษาในเนื้อเรื่องเดียวกัน)

2.3 มอบหมายให้สมาชิกในแต่ละคนรับผิดชอบศึกษา ค้นคว้าเพียงคนละ 1 ส่วน ซึ่งหากผู้เรียนแจกเอกสารให้คนละ 1 ชุดก็ให้ผู้เรียนแยกเอกสารออกเป็นส่วน ๆ ตามหัวข้อย่อย เช่น แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มละ 4 คน ควรมอบหมายงานดังนี้

- สมาชิกคนที่ 1 ของแต่ละกลุ่มรับผิดชอบอ่าน ศึกษาหรือค้นคว้าเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 1
- สมาชิกคนที่ 2หัวข้อย่อยที่ 2
- สมาชิกคนที่ 3หัวข้อย่อยที่ 3
- สมาชิกคนที่ 4หัวข้อย่อยที่ 4

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

52

3. ชั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert groups) ศึกษา ค้นคว้าและเรียนรู้

3.1 สมาชิกที่ทำหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะแยกย้ายจากกลุ่มพื้นฐาน (Home groups) ไปจับกลุ่มใหม่เพื่อทำการศึกษาเอกสารหรือค้นคว้าเพิ่มเติม ในส่วนที่ตนเองได้รับมอบหมาย โดยสมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกัน จะไปนั่งรวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 3-6 คน หรือตามจำนวนที่ผู้สอนกำหนด

3.2 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มจะอ่านเอกสาร ศึกษา หรือค้นคว้า สรุปเนื้อหาสาระ จัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอ และเตรียมนำไปสอนหรือให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มพื้นฐาน (Home Groups) หรือกลุ่มเดิมของตนเอง

4. ชั้นสมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเสนอความรู้

ผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกลุ่มกลับกลุ่มเดิมของตนแล้วผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันอธิบายให้ความรู้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มที่ละคนจนครบ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวนให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน

5. ชั้นทดสอบความรู้

ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ที่ครอบคลุมทุกหัวข้อที่เรียนรู้ แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม

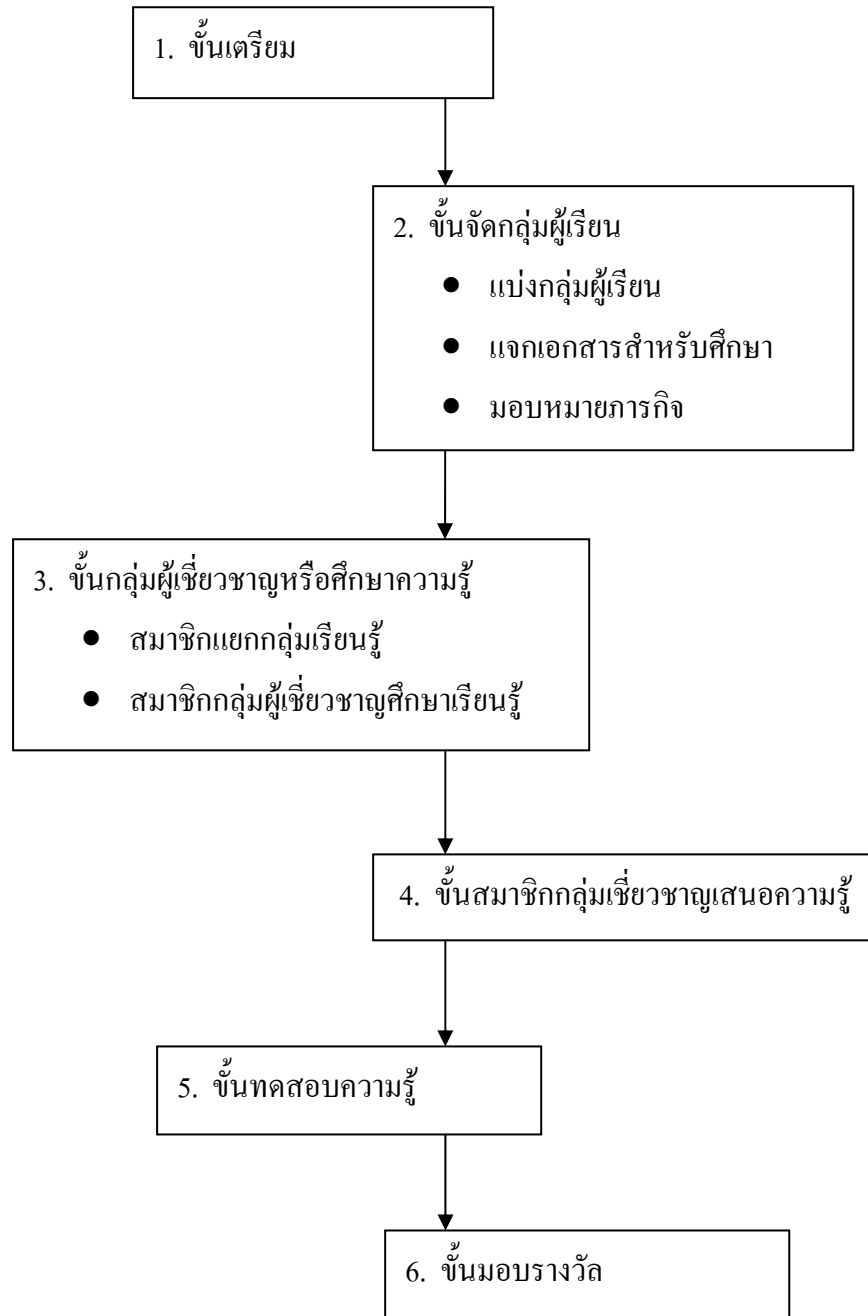
6. ชั้นมอบรางวัล ผู้สอนมอบรางวัลหรือให้คำชื่นชม ชมเชย กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

53

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ สรุปลงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

54

5.5 ข้อดีและข้อจำกัด

ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ มีดังนี้

ข้อดี

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง

ข้อจำกัด

1. ถ้าผู้เรียนขาดความเอาใจใส่และความรับผิดชอบจะส่งผลให้ผลงานกลุ่มและการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ
2. เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการเตรียมการและต้องดูแล ช่วยเหลือ เอาใจใส่ ในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด

สรุป การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิกซอร์ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิด การต่อภาพ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน ผู้สอน จะแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะให้ผู้เรียนออกเป็นหัวข้อย่อยเท่ากับจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษา ค้นคว้าคนละหัวข้อ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาจากกลุ่ม สมาชิกต่างกลุ่ม ที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อ เดียวกันจะทำการศึกษาค้นคว้าร่วมกัน จากนั้นผู้เรียนแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตนเพื่อทำ หน้าที่เป็นผู้อธิบายความรู้เนื้อหาสาระที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง เพื่อให้เพื่อนสมาชิกทั้งกลุ่ม ได้รู้เนื้อหาสาระครบทุกหัวข้อย่อยและเกิดจากการเรียนรู้เนื้อหาสาระทั้งกลุ่ม

6. พฤติกรรมทำงานกลุ่ม

6.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทำงานกลุ่ม

การดำเนินงานของกลุ่ม เป็นการประสานที่จะให้เกิดพลังร่วมของกลุ่มโดย โดยมีเป็น หมายของกลุ่มเป็นหลัก ฉะนั้น สมาชิกทุกคน ในกลุ่มจึงมีความสำคัญ ที่จะผลักดันให้งาน บรรลุ เป้าหมาย เป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงจำเป็น ต้องมีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรม และท่าที ของบุคคลในกลุ่มเพื่อที่จะสามารถ นำแนวความคิด พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรม ของบุคคลมา ประยุกต์ ประสานให้บุคคล ในองค์การ ในกลุ่มร่วมกันปฏิบัติ งานอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ความหมายของพฤติกรรม

อารี พันธุ์ณี (2534 : 15) กล่าวว่าพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของอินทรีย์ที่บุคคลสามารถสังเกตเห็นได้ รู้ได้ หรือใช้เครื่องมือต่างๆ วัดหรือตรวจสอบได้

สุรพล พยอมแย้ม (2545 : 18-20) กล่าวว่า พฤติกรรม ในทางจิตวิทยานั้นหมายถึง การกระทำอันเนื่องมาจากการกระตุ้นหรือการจูงใจจากสิ่งเร้าต่างๆ การกระทำหรือพฤติกรรมเหล่านั้นเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้ผ่านขบวนการกลั่นกรอง ตกแต่งและตั้งใจที่จะทำให้เกิดขึ้น เพื่อให้บุคคลอื่นได้สัมผัสรับรู้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 768) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด ความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า

กล่าวสรุปได้ว่าพฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำ ในทุกๆ ด้านของมนุษย์ จะโดยรู้ตัว หรือไม่รู้ ตัวก็ถือตาม ถือได้ว่าเป็น พฤติกรรมทั้งสิ้น

6.3 ความหมายของกลุ่ม

เดวิส (สามารถ สุขาวงษ์. 2537 : 48 ; อ้างอิงจาก Davis. 1962. **Educational Measurement and Their Interpretation.** p. 405) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลุ่มหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีเป้าหมาย ร่วมกันอย่างเห็นได้ชัด โดยทั่วไปแล้ว กลุ่มมีความหมายนอกเหนือจากการที่คนเราอยู่ ร่วมกันอย่างธรรมดา

กัลลี (เอกชัย เอื้อเฟื้อ. 2537 : 25 ; อ้างอิงจาก Gully. 1960. **Discussion Conference and Group Process.** p. 63) กล่าวว่า กลุ่มมีความหมาย ลึกซึ้ง กว่าการที่บุคคลมาอยู่ร่วมกัน แต่ละกลุ่มจะต้องประกอบด้วย ลักษณะสำคัญ 3 ประการ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้น สนองความต้องการ ของสมาชิกแต่ละคนด้วย
2. ผลของการทำงาน จะเกิดความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม
3. มีการสื่อสารทางวาจา (Verbal communication) หรือมีความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิก วิธีใดวิธีหนึ่ง

ส่วน เลวิน (Lewis) (เอกชัย เอื้อเฟื้อ. 2537 : 25) ได้ให้ความหมายของกลุ่มแตกต่างไปจากท่านอื่นโดย ได้กล่าวว่าความเหมือนหรือ ความแตกต่าง ไม่ได้เป็นการตัดสินใจว่าคน 2 คน อยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือต่างกลุ่มกัน แต่อยู่ที่การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction) หรือการพึ่งพาอาศัยในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับลอเซอร์ (Loeser) (สามารถ สุขาวงษ์. 2537 : 48) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของกลุ่มไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

56

1. มีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระหว่างสมาชิกของกลุ่ม
2. มีความมุ่งหมายรวมกัน
3. มีความสัมพันธ์ในเชิงหน้าที่
4. มีอำนาจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความสมัครใจ
5. มีความสามารถที่จะกำหนด ทิศทางของกลุ่มได้

ฉลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 1-3) ได้ให้ความหมายของกลุ่มว่า “กลุ่ม” หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาร่วมสนใจประพฤติกปฏิบัติ ในสิ่งที่เป็น ปทัสถาน และมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยต่างก็มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันด้วย ลักษณะร่วมของการรวมกลุ่มมี 3 ประการ คือ

1. มีเป้าหมายร่วมกัน (Common goal)
2. มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction)
3. มีการปฏิบัติ ในบทบาทร่วมกัน (Common role)

พรรณพิศ วาริชย์การ (2528 : 133) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า “กลุ่ม” หมายถึง การรวมตัวกันระหว่างบุคคลกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ณ สถานที่ใดแห่งหนึ่ง และการรวมตัวของบุคคลดังกล่าวจะต้องมีการพุดจา สื่อความหมายต่อกันและกัน การปฏิบัติต่อกันในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

สรุป ความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน เพื่อปฏิบัติภารกิจร่วมกัน มีวัตถุประสงค์ มีการตัดสินใจ และให้ความร่วมมือร่วมใจกัน มีการติดต่อสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ กัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน และมีการปฏิบัติบทบาทร่วมกัน

6.4 ความหมายของการทำงานกลุ่ม

การทำงานเป็นกลุ่มหรือการทำงานโดยกลุ่ม หมายถึง การที่บุคคล เข้ามาร่วมปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ร่วมกันโดยการมีเป้าหมายร่วมกัน และทุกคนในกลุ่มมีบทบาทในการช่วยดำเนินงานของกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสาร และประสานงานกัน มีการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม (ทิสนา แคมมณี. 2548 : 343) ความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่มนั้นมีเหตุผลและความจำเป็น คือ มนุษย์ทุกคนมีความจำกัด ในเรื่องพลัง การทำงานใดๆ ที่เป็นงานใหญ่ จะทำสำเร็จเพียงลำพังเพียงคนเดียว นั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก มนุษย์ยังมีข้อจำกัด และความแตกต่างในเรื่องสติปัญญา ความสามารถ การทำงานหลายคน ทำให้ได้ช่วยกันคิดช่วยกันดูแลได้มากขึ้น การทำงานร่วมกัน เป็นการสนองความต้องการ พื้นฐานของมนุษย์ ที่ต้องการจะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้จากผู้อื่น เกิดความเจริญงอกงามแห่งตนขึ้น จึงส่งผลถึงความเจริญงอกงามต่อกลุ่มให้ผลงาน ที่ดีกว่าทั้งปริมาณและคุณภาพ

ทั้งนี้ ลักษณะของสังคมปัจจุบัน มีความจำเป็นที่จะต้องทำงานร่วมกัน ในทุกระดับและทุกองค์การ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ (ทิสนา แคมมณี. 2548 : 344-345)

6.5 ความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่ม

การทำงานเป็นกลุ่มมีความสำคัญ ต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ (เอกชัย เอื้อเชื้อ. 2537 : 276-277)

1. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัด ในเรื่องพลังและการทำงานต่างๆ ต้องในพลังที่แตกต่างกันไป งานใดต้องใช้พลังมาก เกิดความสามารถ ที่คนคนเดียวจะทำได้ การทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้สามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ เพราะเป็นการรวมพลัง ของคนมาช่วยกันทำงาน
2. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดและความแตกต่างในเรื่องสติปัญญา และความสามารถ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จะเป็นการระดมความสามารถ ของคนเหล่านั้นมาช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ทำให้เกิดความคิด ที่กว้างขวาง รอบคอบ และความสามารถที่แตกต่างกัน ในแต่ละบุคคลเพื่อประสานกันอย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้การทำงาน ที่ต้องใช้ความสามารถหลากหลาย ๆ อย่าง ดำเนินไปด้วยดี
3. มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ในสังคม จำเป็นต้องอาศัยซึ่งกันและกัน และไม่อาจจะอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพังได้ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มทำให้มนุษย์ มีโอกาสที่จะได้ อยู่ร่วมกับคนอื่น มีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมกับคนอื่น เป็นการสนองความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นของมนุษย์
4. ลักษณะของสังคมปัจจุบัน การดำรงอยู่และการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมจำเป็นต้องอาศัยการทำงานและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีอยู่ในทุกระดับองค์การก็จะช่วยให้สามารถทำงานใหญ่ที่มีความสำคัญ และจำเป็นต้องการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า ให้เกิดแก่สังคมมนุษย์อาศัยอยู่ได้มาก
5. การทำงานเป็นกลุ่มให้ผลงานที่ดีกว่าการทำงานเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการระดมความคิด ความสามารถของคนหลายคน มาสู่การทำงานในลักษณะที่ประสานสอดคล้องกัน ทำให้เกิดความรอบคอบในการคิด และการประสานความสามารถของคนเข้าด้วยกัน มีความหมายต่อการทำงานมากกว่าการทำงาน โดยอาศัยความสามารถ เป็นรายบุคคล
6. การทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันทำให้บุคคลได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ จากเพื่อนร่วมงานด้วยกัน ทำให้เกิดความเจริญงอกงาม ในตัวบุคคลและจะมีผล ให้กลุ่มได้มีความเจริญ งอกงาม แข็งแรง มีประสิทธิภาพสูงในการทำงานตามขึ้นไปด้วย

ด้วยเหตุผลทั้ง 6 ประการที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การทำงานเป็นกลุ่มนั้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคมมนุษย์ อย่างไรไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การพัฒนาสมรรถภาพ ในการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

58

ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้สูงขึ้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมมนุษย์ อย่างเต็มที่

6.6 องค์ประกอบของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

นิพนธ์ จิตภักดี (2528 : 3-7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และปัจจัยในการสร้างกลุ่มทำงานที่มีประสิทธิภาพดังนี้

1. องค์ประกอบของสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย 4 ข้อ คือ
 - 1.1 มีเจตคติที่ดีและตั้งใจทำงาน
 - 1.2 มีทักษะในการทำงานนั้น
 - 1.3 มีความร่วมมือและประสานงานกันอย่างดี
 - 1.4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. องค์ประกอบของด้านผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วย
 - 2.1 มีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี
 - 2.2 มีความสามารถในการขจัดความขัดแย้งในกลุ่ม
 - 2.3 มีเทคนิคในการจูงใจสมาชิก
 - 2.4 เอาใจใส่กลุ่ม
 - 2.5 มีความเข้าใจ ในพฤติกรรม ของสมาชิกแต่ละคน
 - 2.6 มีความรอบรู้และเข้าใจในทางวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตามการ

ประเมินผล

3. องค์ประกอบด้านการจัดกลุ่ม ประกอบด้วย
 - 3.1 มีเป้าหมายของกลุ่มชัดเจน
 - 3.2 มีกลไกย้อนกลับ เพื่อปรับปรุงผลงาน
 - 3.3 มีวิธีการทำงาน ของกลุ่มอย่างมีระบบซึ่งสมาชิก เข้าใจอย่างดี
 - 3.4 มีรูปแบบประสานงานที่ดี
 - 3.5 มีการแสวงหาวิธีเหมาะสมอยู่เสมอ
 - 3.6 มีการจัดเงื่อนไข ในการเสริมพลังกลุ่มอย่างดี

6.7 ลักษณะของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

ทิสนา แคมมณี (2548 : 151 - 154) ได้จำแนกคุณสมบัติ ของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตามลักษณะขององค์ประกอบ ของกลุ่มดังนี้ 1) สมาชิก 2) ผู้นำ 3) กลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สมาชิกยึดมั่นในอุดมการณ์ของกลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

59

2. สมาชิกมีความรักดีต่อกลุ่ม
3. สมาชิกยอมรับวัตถุประสงค์ ของกลุ่มที่ได้ช่วยกันกำหนดขึ้น
4. สมาชิกพยายามปรับค่านิยม และวัตถุประสงค์ให้กลมกลืนกัน
5. สมาชิกมีความไว้วางใจกัน
6. สมาชิกมีความสามารถที่จะทำงานเป็นกลุ่ม
7. สมาชิกเชื่อในความสามารถของเพื่อนสมาชิก
8. สมาชิกพร้อมที่จะช่วยเหลือกัน
9. สมาชิกให้ข้อมูล ที่ถูกต้องแก่กลุ่ม
10. สมาชิกพยายามให้ข้อมูลที่เพื่อนสมาชิกให้มา
11. สมาชิกมีความมั่นใจในการตัดสินใจ ด้วยตนเอง
12. สมาชิกผลัดกัน มีอิทธิพลเหนือกันได้
13. ผู้นำกลุ่มได้รับการเลือกเป็นอย่างดี
14. ผู้นำยึดมั่นในคุณสมบัติของผู้นำที่ดี
15. กลุ่มตั้งอยู่นานพอสมควร
16. กลุ่มกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นที่พอใจของสมาชิก
17. กลุ่มแสดงให้เห็นประจักษ์ว่า ค่านิยมของกลุ่มมีความสำคัญ
18. กลุ่มมีบรรยากาศ ที่มีลักษณะให้การสนับสนุนสมาชิก
19. กลุ่มพยายามช่วยสมาชิก แต่ละคนในการพัฒนาตนเอง
20. กลุ่มกระตุ้น ให้สมาชิกมีความริเริ่มสร้างสรรค์
21. กลุ่มรู้จักใช้ “การเห็นด้วยอย่างสร้างสรรค์”
22. กลุ่มใช้การติดต่อสื่อสาร ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
23. กลุ่มใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนเข้าใจกันดี

ทิสนา แคมมณี (2548 : 11-12) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำแนกลักษณะองค์ประกอบ ของกลุ่มคือ ผู้นำ สมาชิก ลักษณะกลุ่ม และกระบวนการกลุ่มไว้ ดังนี้

1. ผู้นำได้รับการคัดเลือกอย่างดี เป็นผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ได้ไม่พลาดสถานการณ์ใด
2. ผู้นำมีคุณสมบัติที่ดี คือ มีคุณสมบัติที่ก่อให้เกิด บรรยากาศให้สมาชิกทำงานร่วมกัน มากกว่าแข่งขัน คุณสมบัตินี้คือ ความอดทนและความตั้งใจจริง มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนร่วมงานและแสดงความคิดเห็น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

60

3. ผู้นำกลุ่มต้องไม่เป็นผู้เผด็จการ ควรให้กลุ่มร่วมกันตัดสินใจ
4. สมาชิกของกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทุกอย่างของกลุ่ม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมแต่ละอย่างด้วย
5. สมาชิกร่วมกันทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่มช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรค
6. สมาชิกต้องฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทุกคนมีสิทธิ์ออกความคิดเห็นได้ ไม่ดูถูกความคิดของสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ไม่มีใครมีอำนาจเหนือใครทุกคนร่วมมือร่วมใจกันทำงาน แม้ว่าจะมีปัญหาขัดแย้งกันเกิดขึ้น กลุ่มจะต้องศึกษาสาเหตุอย่างรอบคอบ และพยายามตัดสินใจเลือกหาวิธีการและสาเหตุผลที่ดีที่สุด เหมาะสมกับสาเหตุเพื่อแก้ปัญหาของกลุ่ม
7. ขนาดของกลุ่มที่พอเหมาะในการทำงานกลุ่ม คือ 5-15 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องกิจกรรมและอุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดจนการจัดที่นั่งกลุ่มที่จะทำให้การทำงานเป็นไปตามเป้าหมายที่นิยม คือ สมาชิกนั่งเป็นวงหันหน้าเข้าหากัน
8. บรรยากาศของกลุ่มต้องเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการหรือมีระบบระเบียบ
9. จุดมุ่งหมายของกลุ่มต้องชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม
10. กลุ่มจะต้องร่วมกันวางแผน แบ่งงานกันทำ ตกลงกติกาการทำงานเพื่อให้สมาชิกเข้าใจและปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่ม
11. กระบวนการตัดสินใจต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ มีการตัดสินใจร่วมกัน
12. เน้นการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมความสามัคคีในกลุ่ม
13. สมาชิกเป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพของกลุ่ม ตัดสินใจว่าจะปรับปรุง และส่งเสริมการทำงานให้ดีขึ้นได้อย่างไร

จากแนวคิดของทิสนา แจมมณี (2548 : 11-12) สรุปได้ว่า การทำงานกลุ่มที่จะให้มีประสิทธิภาพนั้น กลุ่มจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกลุ่ม
2. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก
3. การมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่ม
4. ความรู้สึกของสมาชิกในขณะทำงานกลุ่ม
5. วิธีการดำเนินงานของกลุ่ม
6. ภาวะของผู้นำภายในกลุ่ม
7. การตัดสินใจภายในกลุ่ม
8. การไว้วางใจซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

61

6.8 การวัดพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การวัดพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม นิพนธ์ จิตภักดี (2528 : 3-7) ได้กล่าวถึง การวัดพฤติกรรมการทำงานกลุ่มว่าการวัดพฤติกรรมการทำงานกลุ่มจะให้ประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและปัจจัยในการสร้างกลุ่มโดยใช้แบบวัดเป็นมาต

ประเมินค่า 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง น้อย โดยให้นักเรียนเป็นผู้ประเมิน ครอบคลุมองค์ประกอบของการทำงานกลุ่มคือ

1. องค์ประกอบของสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย 4 ข้อ คือ
 - 1.1 มีเจตคติที่ดีและตั้งใจทำงาน
 - 1.2 มีทักษะในการทำงานนั้น
 - 1.3 มีความร่วมมือและประสานงานกันอย่างดี
 - 1.4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. องค์ประกอบของด้านผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วย
 - 2.1 มีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี
 - 2.2 มีความสามารถในการขจัดความขัดแย้งในกลุ่ม
 - 2.3 มีเทคนิคในการจูงใจสมาชิก
 - 2.4 เอาใจใส่กลุ่ม
 - 2.5 มีความเข้าใจ ในพฤติกรรม ของสมาชิกแต่ละคน
 - 2.6 มีความรอบรู้และเข้าใจในทางวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตามการประเมินผล
3. องค์ประกอบด้านการจัดกลุ่ม ประกอบด้วย
 - 3.1 มีเป้าหมายของกลุ่มชัดเจน
 - 3.2 มีกลไกย้อนกลับ เพื่อปรับปรุงผลงาน
 - 3.3 มีวิธีการทำงาน ของกลุ่มอย่างมีระบบซึ่งสมาชิก เข้าใจอย่างดี
 - 3.4 มีรูปแบบประสานงานที่ดี
 - 3.5 มีการแสวงหาวิธีเหมาะสมอยู่เสมอ
 - 3.6 มีการจัดเงื่อนไข ในการเสริมพลังกลุ่มอย่างดี

ทิสนา แวมมณี (2548 : 151-154) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มว่าการวัดพฤติกรรมการทำงานกลุ่มให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีลักษณะองค์ประกอบที่สำคัญของกลุ่มคือ ผู้นำ สมาชิก ลักษณะกลุ่ม และกระบวนการกลุ่ม โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ครอบคลุมกระบวนการกลุ่มดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

62

1. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกลุ่ม
2. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก
3. การมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่ม
4. ความรู้สึกของสมาชิกในขณะทำงานกลุ่ม
5. วิธีการดำเนินงานของกลุ่ม
6. ภาวะของผู้นำภายในกลุ่ม
7. การตัดสินใจภายในกลุ่ม
8. การไว้วางใจซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม

จากการศึกษาการวัดพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดพฤติกรรมการทำงานกลุ่มเป็นมาตรฐานค่า 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง น้อย เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยครอบคลุมองค์ประกอบของการทำงานกลุ่มคือ สมาชิกกลุ่ม ผู้นำกลุ่ม และการจัดกลุ่ม เพื่อใช้ในการงานวิจัยครั้งนี้

6.9 ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม

ปราณี รามสูตร (2545 : 172-173) กล่าวสรุปประโยชน์ของการทำงานกลุ่มไว้ดังนี้

1. การทำงานเป็นกลุ่มช่วยเพิ่มความสำเร็จของนโยบายแผนงาน และจุดประสงค์ของงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ
2. การทำงานเป็นกลุ่มช่วยเพิ่มความรอบคอบในการตัดสินใจ เพราะหลายแง่มุมของความคิดช่วยให้หาทางหนีทีไล่ได้มากขึ้น
3. การทำงานเป็นกลุ่มช่วยลดเวลาในการนิเทศงานและติดตามผลงาน มีการร่วมแก้ปัญหา ร่วมเสนอแนะวิธีปรับปรุงพัฒนา และร่วมรับรู้ผลงานไปด้วยกัน
4. การทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้งานบางลักษณะมีความสมบูรณ์ขึ้น ผลผลิตดีขึ้นเพราะบางงานต้องช่วยกันหลายคนจึงจะทำได้เป็นอย่างดี
5. การทำงานเป็นกลุ่มช่วยลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรมให้แก่บางคนที่ยังไม่คล่องงาน เนื่องจากได้ฝึกหัด เรียนรู้ ถ่ายทอดทักษะงานไปพร้อมกันจากการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันคนที่คล่องงานแล้ว

ยัง (Young, 1972 : 634) ได้อธิบายถึงประโยชน์และข้อได้เปรียบของการเรียน โดยการทำงานเป็นกลุ่มไว้ว่า

1. ครูมีโอกาสนำพลังกลุ่มของนักเรียนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทำให้ครูมีเวลามากขึ้นในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนเพราะนักเรียนจะเป็นผู้อธิบาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

63

กระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มของตนเอง ในขณะที่ครูอธิบายปัญหาที่นักเรียนกลุ่มอื่นสงสัยและแก้ปัญหาไม่ได้

2. การทำงานของครูมีความคล่องตัวมากขึ้น เพราะเมื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วแทนที่ครูจะต้องตอบปัญหานักเรียน 25-40 คน ทั้งชั้นก็จะกลายมาเป็นการตอบปัญหาของกลุ่มเพียง 4-5 กลุ่มเท่านั้น ปัญหาที่จะมาถึงครูหรือที่ครูต้องอธิบายให้ฟังมักจะเป็นปัญหาที่กลุ่มช่วยกันตอบแล้วตอบไม่ได้เท่านั้น

3. บรรยากาศในการเรียนจะมีความเป็นกันเองมากขึ้น นักเรียนจะรู้สึกสบายใจและไม่เคร่งเครียดเมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

4. ช่วยกันแก้ปัญหามากกว่าแสดงออกของนักเรียนบางคน เพราะการทำงานร่วมกันจะทำให้ทุกคนรู้สึกว่าตนมีความสำคัญต่อกลุ่มเท่ากัน ความเชื่อมั่นในตนเองจะถูกกระตุ้นให้เพิ่มมากขึ้น ความเชื่อมั่นในตนเองนี้ภายในกลุ่มก่อน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะมีความประหม่าน้อยหรือไม่มีเลย เมื่อเสนอปัญหาข้อใจของเขาต่อกลุ่ม แต่จะเกิดความประหม่าถ้าเสนอข้อข้อใจต่อนักเรียนทั้งชั้น

5. การเรียนเป็นกลุ่มจะช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของตนเอง

6. การเรียนเป็นกลุ่มจะส่งเสริมความสามัคคี การรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตนต่อกลุ่ม

7. ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่กว้างขวางในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ

8. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการเสนอแนะและการซักถาม ตลอดจนส่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่กันนักเรียนด้วย

สรุป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการทำให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในด้านปฏิสัมพันธ์ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่องานในส่วนที่ได้รับมอบหมายและความรับผิดชอบต่องานของกลุ่มตลอดจนเป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งด้านวิชาการแล้วความรู้แนวความคิดจากสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ

7. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ได้มีผู้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้หลายท่าน ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2543 : 137) สรุปไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

64

ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรม หรือจากการสอบ การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร

วราภรณ์ บรรดิ (2543 : 60) สรุปไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่เรียนมาแล้ว

นาฎยา ชมวิชา (2547 : 9) สรุปไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่เกิดจากการเรียนรู้ในเรื่องใดๆ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือวัดทางด้านจิตวิทยา หรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่พัฒนาขึ้น จากผลของการเรียนการสอน การฝึกฝน อบรม และประสบความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมอง

7.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

บลูม (วันดี ภิญญมิตร. 2552 ; อ้างอิงจาก Bloom. 1956 : 6-7) ได้จำแนกองค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) จะมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความสามารถทางสติปัญญา ด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) จะมุ่งพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและสมองที่มีความสามารถในการปฏิบัติจนมีทักษะ มีความชำนาญในการดำเนินงานต่าง ๆ และด้านจิตพิสัย (Affective domain) จะมุ่งพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตใจหรือความรู้สึกเกี่ยวกับความสนใจ เจตคติและการปรับตัว เป็นต้น

วรรณ ขันชัชย (2547 : 21) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความสามารถทางด้านต่าง ๆ คือ ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งอาจได้มาจากกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ และกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ นักศึกษาจะได้แสดงพฤติกรรมถึงการมีส่วนร่วมในการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง การนำความรู้ และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในทักษะปฏิบัติการในการใช้เครื่องมือเจตคติ และความสนใจ ซึ่งมีแนวโน้มที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างและสามารถปรับตัวได้ดี

คลาอุสมเย่ (Klausmier) (สัมภาษณ์ ฉัตรบุพผา. 2529 : 14) กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีอยู่ 6 ด้าน คือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

65

1. คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ความพร้อมทางด้านร่างกายและสติปัญญา ความสามารถทางด้านทักษะ ร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ เช่น ความสนใจ แรงจูงใจ เจตคติ ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ เพศ
2. คุณลักษณะของผู้สอน ได้แก่ สติปัญญา ระดับการศึกษาความรู้ในวิชาที่สอน การพัฒนาความรู้ ทักษะทางร่างกาย คุณลักษณะจิตใจ เช่น เจตคติ ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดกับตนเอง สุขภาพ ร่างกาย ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ และเพศ
3. พฤติกรรมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการสอนทั้งหลาย เช่น วิธีสอนปฏิสัมพันธ์ทางด้านความรู้และความคิด
4. คุณลักษณะของกลุ่ม ได้แก่ โครงสร้าง เจตคติ ความสามัคคีและการเป็นผู้นำ
5. คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว ได้แก่ การตอบสนองเครื่องมือ อุปกรณ์ เป็นต้น
6. แรงผลักดันจากภายนอก ได้แก่ ครอบครัว สิ่งแวดล้อมทางสังคม อิทธิพลของศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

บลูม (Bloom, 1976 : 139) กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า มีอยู่ 3 ตัวแปร คือ

1. พฤติกรรมด้านสติปัญญา เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ หมายถึง การเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนเรื่องนั้น และมีมาก่อนเรียน ได้แก่ ความถนัด และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน
2. ลักษณะทางอารมณ์ เป็นตัวกำหนดด้านอารมณ์ หมายถึง แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ความกระตือรือร้นที่มีต่อเนื้อหาการเรียน รวมถึงทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชา ต่อ โรงเรียน ระบบการเรียน และมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง
3. คุณภาพของการสอน เป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยภาระที่เน้น หมายถึง การบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และงานที่จะต้องทำให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การให้การเสริมแรงของครู การใช้ข้อมูลย้อนกลับ หรือการให้ผู้เรียนรู้ผลว่าตนเองกระทำถูกต้องหรือไม่ และการแก้ไขข้อบกพร่อง

จากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งกล่าวมาพอสรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ

1. คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ นิสัย ทัศนคติ แรงจูงใจ อายุ พื้นฐานความรู้เดิม สุขภาพความสนใจ รวมทั้งสติปัญญา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

66

2. คุณลักษณะของผู้สอน เช่น คุณวุฒิ ระยะเวลาที่สอน ความสามารถและทัศนคติของผู้สอน สุขภาพ
3. องค์ประกอบด้านอื่น ๆ เช่นองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ

7.3 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดและการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

วราพร ขาวสุทธิ (2542 : 40-43) ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถจำแนกได้ตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของ บลูม (Bloom. 1976 : 1-11) ซึ่งได้ระบุไว้ว่าและเป็นที่ยอมรับตลอดมาจนถึงปัจจุบันการศึกษาเป็นการพัฒนาพฤติกรรม 3 ด้านดังต่อไปนี้

ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ระดับดังนี้ คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า การวัดพฤติกรรมดังกล่าวสามารถวัดได้ โดยการใช้ข้อสอบซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันและจะวัดได้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 6 ระดับหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ออกข้อสอบ

ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) ได้แก่ การใช้ความสามารถในการปฏิบัติงานอันเป็นความสามารถที่พึงสร้างให้เกิดขึ้นได้ ความแคล่วคล่องในการปฏิบัติงาน เช่น การพิมพ์ดีด การแกะสลัก การใช้อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งการปฏิบัติงานช่างต่าง ๆ เป็นต้น การวัดผลด้านทักษะพิสัยทำได้ดังนี้คือ ตรวจผลงาน สังเกตการปฏิบัติงานจริง และสอบข้อเขียนใช้เทคนิคการสร้างข้อสอบที่แตกต่างไปจากการสอบภาคทฤษฎี อาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้การวัดผลการศึกษาจะช่วยให้สามารถสร้างได้ และใช้วัดการปฏิบัติงานได้

ด้านจิตพิสัย (Affective domain) ได้แก่ มาตรฐานการแสดงออกภายใต้วัฒนธรรม เช่น เจตคติ ค่านิยม ความซาบซึ้ง การตรงต่อเวลา การเคารพสิทธิของผู้อื่น การมีมนุษยสัมพันธ์ การร่วมกิจกรรมในสถานศึกษาที่ตนศึกษาอยู่ การมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ครู อาจารย์ ความเป็นประชาธิปไตย การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกายความมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 8) กำหนดให้การประเมินผลวิชาสังคมศึกษาต้องวัดทักษะเจตคติ และความสามารถของพฤติกรรมด้วย ไม่ได้วัดความรู้เพียงอย่างเดียว การประเมินผลวิชาสังคมศึกษาทำได้หลายวิธี เช่น

1. การสังเกต โดยสังเกตจากความประพฤติการเล่น การทำงานร่วมกับเพื่อน การรักษาสาธารณสมบัติ การไม่ดูดาบในการทำงาน การแสดงออกทางความคิด ความรับผิดชอบและความสำเร็จในการทำงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

67

2. การตรวจผลงานภาคปฏิบัติ การทำแผนที่ แผนผัง ภาพจำลอง การจัดชั้นเรียน การปรับปรุงบริเวณโรงเรียน การรายงาน การตรวจสมุดงาน และกิจกรรมทุกอย่างในการเรียนวิชา สังคมศึกษา

3. การสัมภาษณ์เมื่อจบเรื่องหรือกิจกรรมหนึ่งๆ โดยใช้วิธีซักถาม เพื่อวัดความเข้าใจ ความสนใจ เจตคติ ความคิดเห็น และการประเมินตนเองในกิจกรรมต่าง ๆ

4. การทดสอบข้อเขียน ทดสอบด้วยการตั้งคำถาม ให้ครอบคลุมสิ่งที่เรียนไปแล้วใน ระยะเวลาหนึ่งๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นของนักเรียน

สันต์ ชรรณบำรุง (2540 : 157) ให้ความหมายของการวัดผลวิชาสังคมศึกษาไว้ว่า การวัดผลการศึกษา คือการเก็บข้อมูลความจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยนำข้อมูลเหล่านั้น มาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และเป็นกระบวนการต่อเนื่องกับการสอนเรื่อยไป การวัดผลอาจมีได้หลายวิธี เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจงาน และวิธีอื่น ๆ ที่เป็นเครื่องมือในการวินิจฉัย สำหรับประเมินค่า ความสามารถของนักเรียน

สรุปได้ว่า การวัดผลวิชาสังคมศึกษาก็คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพ ของการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ไพศาล หวังพานิช (2543 : 89) กล่าวถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า สามารถวัดผล ได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอนดังนี้ คือ

1. การวัดผลด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือ ทักษะของผู้เรียนโดยมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปของการกระทำจริง เป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดผลแบบนี้จึงต้องใช้ “ข้อสอบภาคปฏิบัติ (Performance test)”

2. การวัดผลด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหา อันเป็น ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดผล ได้โดยใช้ “ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement test)”

การประเมินผล คือ กระบวนการในการตัดสินใจ ตีราคา สรุปผล เพื่อพิจารณาความ เหมาะสม หรือหาคุณค่าของลักษณะและพฤติกรรม เช่น ผลการเรียน ผลการปฏิบัติโดยอาศัยข้อมูล หรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดผลและใช้วิจารณ์ญาณประกอบการพิจารณา การประเมินผลต้อง ดำเนินการอย่างมีขั้นตอน โดยเริ่มต้นด้วยการวัดผลสิ่งนั้น และนำผลการวัดที่ได้มาวินิจฉัยอย่างมี หลักเกณฑ์และมีคุณธรรมเพื่อพิจารณาตัดสินใจว่าดีหรือเลว เก่งหรืออ่อน ใต้หรือตก ไพศาล หวังพานิช (2543 : 13 – 14)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

68

น้อมฤดี จงพยุหะ (2519 : 158) กล่าวถึงความหมายของการประเมินผลวิชาสังคมศึกษาว่าหมายถึง การใช้เครื่องมือต่าง ๆ (แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า แบบสำรวจ) เพื่อหาคุณภาพของพฤติกรรมนักเรียน อันเป็นผลจากการศึกษาเล่าเรียนวิชาสังคมศึกษาว่า บรรลุผลสมความมุ่งหมายของการสอนสังคมศึกษาเป็นที่พอใจหรือไม่พอใจ โดยใช้ัมโนธรรมประกอบการวินิจฉัย

สันต์ ธรรมบำรุง (2540 : 157) ได้กล่าวถึงการประเมินผลวิชาสังคมศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการนำผลการวัดหลาย ๆ ครั้ง หลาย ๆ ด้านมาประเมินเพื่อพิจารณาตัดสินอย่างหนึ่ง เช่น ให้สอบได้ – ตก หรือประเมินว่านักเรียนคนใดเรียนอ่อน เนื้อหาวิชาตอนใดควรแก้ไข หรือการสอนของครูวิชาใด เรื่องใดที่มีคุณภาพไม่ถึงระดับ เป็นต้น ในการศึกษาเราอาจประเมินผลโดยการพิจารณาถึงความเจริญงอกงามของนักเรียน ทักษะ ทักษะ การทำงาน ความรู้ ความเข้าใจ ความซาบซึ้งและอื่น ๆ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินจากคะแนนสอบที่ได้จากการทดสอบ จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือการประเมินจากการทำงานที่มอบหมาย ซึ่งแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีนั้น จะต้องมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือ จะต้องมีการถามเพื่อที่จะให้นักเรียนได้แสดงทักษะความรู้ ตามจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชาที่จะวัด ถ้าแบบทดสอบขาดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจะทำให้ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์นั้น ไม่มีประสิทธิภาพไปด้วย (อนันต์ ศรีโสภณ, 2553 : 49, 159)

สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นเป็นกระบวนการวัด การตัดสิน สรุปผลพิจารณาประเมินค่าพฤติกรรมของนักเรียนจากผลของการศึกษา ถ้ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นักเรียนได้แสดงทักษะความรู้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชาที่วัด อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการรวบรวมข้อมูล และตีความทั้งหมดนี้ใช้เป็นเครื่องชี้แสดงถึงความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของตัวผู้เรียน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

8.1.1 งานวิจัยในประเทศ

กาญจนา มีพลัง (2532 : 135) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

69

ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนในสองกลุ่มมีความมีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อนุสรณ์ สุชาตานนท์ (2536 : 65) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอน โดยการเรียนแบบร่วมมือ ปรากฏว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .05 มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางระดับที่ .01

สามารถ สุขาวงษ์ (2537 : 96) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคม ศึกษาด้วยการสอนแบบโครงการ โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .05 และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนภายในกลุ่มทดลอง และภายในกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.1.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไรอัน และวีเลอร์ (Ryan & Wheeler. 1977 : 295-299) ได้ทำการทดลองศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือกันต่อความร่วมมือ โดยศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนเกรด 5 โดยให้นักเรียนวิชาสังคมศึกษาแบบร่วมมือกันแบบแข่งขันกัน จำนวน 60 คน เป็นเวลา 18 วัน แล้วให้เล่นเกมล่าแมวน้ำ โดยมีกติกาการเล่นเช่นเดียวกัน ผู้เล่นสามารถเลือกเป็นผู้ชนะได้ ทั้งในลักษณะร่วมมือและแข่งขัน การวิเคราะห์พฤติกรรมจากการดูวิดีโอเทป พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการเรียนแบบร่วมมือกันมาก่อนยังมีพฤติกรรมการร่วมมือในการเล่นเกมน ในขณะที่กลุ่มที่เรียนแบบแข่งขันมีพฤติกรรมการร่วมมือน้อยมาก

มอแกน และบอบเบทท์ (Morgan & Bobbete. 1987 : 3034) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเรียนแบบร่วมมือ และทัศนคติในทางบวกต่อวิชาที่เรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนที่ใช้วิธีเรียนปกติมากกว่า 30% และมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่า แต่พฤติกรรมการรับรู้การรวมกลุ่มทางสังคมไม่แตกต่างกัน และพบว่า ครูที่ได้รับการฝึกให้สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือจะนำวิธีการไปใช้ได้ดีกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึก

บัดเลอร์ (Butler. 1991 : 78) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการเรียนแบบร่วมมือ และการเรียนด้วยตนเองกับคอมพิวเตอร์ การทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนเกรด 6 การเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในอีกลักษณะหนึ่ง แต่ก็มี

เป้าหมายทางการศึกษาแตกต่างจากการเรียนแบบร่วมมือ การใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือในการสอนวิธีคอมพิวเตอร์น่าจะได้ทำการศึกษาวิจัยว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือไม่ วัตถุประสงค์ในการศึกษาเรื่องนี้ก็เพื่อสำรวจว่าน่าจะนำวิธีการเรียนแบบร่วมมือมาใช้ในการศึกษาคอมพิวเตอร์ได้หรือไม่เพียงใด การทดลองได้จัดที่มีกลุ่มที่เรียนด้วยตนเอง กับกลุ่มที่เรียนโดยร่วมมือโดยการทดสอบการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองที่มีการปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นมีทักษะในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลาซาโรวิทซ์, ชารัน และสไตน์เบิร์ก (Lazarowitz, Sharan & Steinberg, 1980 : 99-104) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือกันต่อความร่วมมือ โดยศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเกรด 3-7 จำนวน 243 คน ที่เรียนแบบร่วมมือกันเปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนทั้งชั้น จำนวน 150 คน โดยให้เล่นเกม โด มิ โน ของแมดเสน (Madsen) เพื่อวัดพฤติกรรมการจัดสรรรางวัลแก่ตนเองและผู้อื่น ในลักษณะเสียสละ ร่วมมือ หรือแข่งขัน และในการทดลองที่ 2 ได้ให้กลุ่มตัวอย่างต่อคำศัพท์จากตัวอักษรที่กำหนดให้ โดยให้เลือกว่าจะทำกิจกรรมโดยลำพัง หรือร่วมกับผู้อื่นพบว่า นักเรียนทดลองมีพฤติกรรมการร่วมมือมากกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งในการจัดสรรรางวัลและเลือกทำกิจกรรม

8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเทคนิค ที จี ที

ผลงานวิจัยที่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างวิธีเรียนแบบ TGT กับวิธีปกติ ได้มีผู้ทำการศึกษา และวิจัยมาแล้วทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

8.2.1 งานวิจัยในประเทศ

วิไล พิพัฒน์มงคลพร (2535 : 82) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยวิธีกลุ่มเพื่อช่วยเพื่อนกับการสอนตามปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่าการสอนตามปกติ

เกษม วิจิโน (2535 : 107) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบที จี ที กับกิจกรรมการเรียนตามคู่มือครูของ สสวท. พบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัตนา เจริญบุญ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือประกอบการสอนที่ใช้กิจกรรมการสอนแบบ ที จี ทีกับการสอนตาม

คู่มือครู พบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศรีภรณ์ ณะวงษ์ษา (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรม ที จี ที และการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองการสอนแบบ ที จี ที สูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เดอวีร์ย์, เอ็ดเวิร์ดและเวลล์ (Devries, Edwards & Wells. 1974) ได้ทำการวิจัยทางด้านสังคมกับนักเรียนระดับ 10-12 จำนวน 191 คน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เดอวีร์ย์ เมสคอนและแซกมันต์ (Devries, Mescon & Shackman. 1975a) ได้ทำการวิจัยทางด้านภาษากับนักเรียนระดับ 3 จำนวน 53 คน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เดอวีร์ย์, เมสคอน และแซกมัน (Devries, Mescon & Shackman. 1975b) ได้ทำการวิจัยทางด้านศัพท์และการโต้ตอบทางภาษากับนักเรียนระดับ 3 จำนวน 53 คน เป็นเวลานาน 5 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เดอวีร์ย์และเมสคอน (Devries & Mescon. 1975) ได้ทำการวิจัยทางด้านภาษากับนักเรียนระดับ 3 จำนวน 60 คน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดูบอยส์ (Dubois. 1990 : 408) ได้ศึกษาวิธีสอนแบบ STAD และ TGT โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 นักเรียนรู้จากครูที่ผ่านการอบรมการสอนทั้งสองแบบและใช้วิธีสอนทั้งสองแบบ กลุ่มที่ 2 นักเรียนเรียนรู้จากครูที่ผ่านการอบรมการสอนทั้งสองแบบ แต่ไม่ใช้วิธีสอนทั้งสองแบบ กลุ่มที่ 3 นักเรียนเรียนรู้จากครูที่ไม่ผ่านการอบรมวิธีสอนทั้งสองแบบ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่เจตคติทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกัน

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คนในสังคมจะต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัย โดยเฉพาะวินัยในตนเอง มีความสำนึกในขอบเขตของสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่นรู้ว่าสิ่งใดควรและไม่ควรไม่ใช้สิทธิและเสรีภาพเกินขอบเขต ซึ่งเป็นการก้าวก่ายสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

สรุปจากงานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศตามที่กล่าวมา ทำให้สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ ทีจีที (TGT : Team – Games – Tournaments) สามารถช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีวินัยในตนเองดีขึ้นจากการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ ทีจีที (TGT : Team – Games – Tournaments) ที่นำมาใช้กับงานวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตที่ดีได้

8.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

8.3.1 งานวิจัยในประเทศ

ไชยรัตน์ ปราณี (2531 : 79-80) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบซินดิเคทกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบซินดิเคทกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ทั้งสองกลุ่มมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

ชูศักดิ์ สิงห์อุตร (2532 : 70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการสอนแบบการศึกษากรณีตัวอย่างกับการสอนตามแนวคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิคการสอนแบบการศึกษากรณีตัวอย่างกับการสอนตามแนวคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิคการสอนแบบกรณีตัวอย่างมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านผู้นำด้านเลขานุการ ด้านสมาชิกกลุ่ม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50

สามารถ สุขาวงษ์ (2537 : 96) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยการสอนแบบโครงการโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนภายในกลุ่มทดลองและภายในกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

สเปรนเจอร์ (Sprengrer. 1973 : 15) ได้นำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้สอนวิชาภาษาต่างประเทศที่มหาวิทยาลัยฟุเจน ในไต้หวัน ผลการทดลองพบว่า ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างกว้างขวางจากการเรียนเป็นกลุ่มย่อย นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้รู้จักการทำงานร่วมกันด้วย และมีทักษะในการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างมาก

เดวิดสัน (Davidson. 1974 : 104) ได้ทดลองสอนด้วยการให้ทำงานกลุ่มกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 5 ห้อง เรียนของมูลนิธิอเมริกาในเม็กซิโก (The American School Foundation Mexico City, Mexico) โดยสอนวิชาพีชคณิต ผลการทดลองพบว่านักเรียนมีความพอใจและชอบวิชาเรียนเป็นกลุ่ม แต่ต้องการให้ครูบังคับสมาชิกในกลุ่มให้ทำงานร่วมกันมากขึ้น

8.4 งานวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8.4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

พิทยา อึ้งบุญชู (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนแบบแก้ปัญหาโดยใช้เทคนิคการพัฒนาแบบยั่งยืน ปรากฏว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สุทธิรา พิธิษฐ์กุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบซินดิเคท ที่ใช้เทคนิควิธีการทางวิทยาศาสตร์

8.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

วิลเลอร์ และไรอัน (เรวัต การวิตะ. 2533 : 21 ; อ้างอิงจาก Wheeler & Ryan. 1973. Journal of Educational Psychology. pp. 65 -250) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีร่วมมือกันเรียน ได้ทดลองสอนโดยแบ่งกลุ่ม นักเรียนเกรด 5 และ 6 จำนวน 80 คน ออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มเรียนด้วยวิธีร่วมมือแข่งขันหรือเป็นกลุ่มควบคุม รายวิชาสังคมศึกษา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ปรากฏความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ลัมพ์คิน (ชำนานู เอี่ยมสำอาง. 2539 : 77 ; อ้างอิงจาก Lumpkin. 1991 : Abstract) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน เกรด 5 และเกรด 6 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นนักเรียนเกรด 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มทดลองที่เป็นนักเรียนเกรด 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม